

Pensionsmyndighetens budgetunderlag

För åren 2020-2022

PENSIONS
MYNDIGHETEN

Innehåll

Pensionsmyndighetens budgetunderlag för åren 2020 – 2022	1
Sammanfattning	1
Utgifter för pensioner	1
Verksamhetens kostnader	2
Hemställan	4
Utgifter för pensioner samt förvaltningskostnader 2020-2022	4
Krediter och låneram.....	4
Avgifter.....	4
Sändlista	6
Pensionsmyndigheten.....	7
Vad förväntas av oss?	7
Vad gör vi?.....	7
Särskilda områden.....	8
Beräkning av garantipension (GARP-omräkningarna).....	8
Pensionsöverenskommelsen	10
Höjda åldersgränser, riktålder samt förstärkt grundskydd.....	10
Fondtorgets omstöpning	11
Nästa generations förmånssystem.....	11
Finansiering av Nästa generations förmånssystem.....	13
Slutsats/inriktning för Budgetunderlaget 2020-2022	14
Ekonomiska förutsättningar.....	15
Finansieringsmodell.....	15
Kostnadsutveckling.....	16
Verksamhetsförflyttning.....	16
Förskjutning inom ärendehantering.....	17
Tilldelning av medel.....	17
Innevarande år.....	18
2020-2022.....	19
Administrationskostnader och investeringsbehov.....	20
Administrationskostnader.....	20
Kostnader för lokaler.....	20
Finansiering av administrationskostnaderna	21
Anslagsbehov	22
Anslagskredit på ramanslag	22
Verksamhetsinvesteringar samt förslag till låneram (7 kap 1 § budgetlagen).....	23
Förslag till kredit på räntekonto i Riksgälden (7 kap 4 § budgetlagen).....	26
Särskild kredit för fondhandeln (7 kap 6 § budgetlagen)	27
Avgiftsuttag ur AP-fonderna och Premiepensionssystemet	28

Avgiftsuttag för administration av inkomst- och tilläggspension (AP-fonderna)	29
Avgiftsuttag för administration av premiepension	29
Kostnader för myndigheter som ersätts från AP-fonderna och Premiepensionssystemet	29
Avgifter för administration av ansökan från fondförvaltare, samt granskning av fondförvaltare och fonder	30
Försäkringsförmånerna – budget-förslag och långtidsbedömning	31
Inledning	31
Principer för Pensionsmyndighetens förslag till anslagsbelopp 2020	31
Prognosunderlag	32
Kontaktpersoner	33
Prognoser för inkomstindex och balanstal	34
Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	42
1:1 Garantipension till ålderspension	42
Ändamål	42
Antaganden	43
Analys av 2018	43
Analys av 2019–2022	46
Känslighetsanalys	47
1:2 Efterlevandepensioner till vuxna	49
Ändamål	49
Antaganden	50
Analys av 2018	50
Analys av 2019–2022	51
Känslighetsanalys	51
Finansieringsutveckling	52
Förslag	54
1:3 Bostadstillägg till pensionärer	55
Ändamål	55
Antaganden	56
Analys av 2018	56
Analys av 2019–2022	58
Särskilt bostadstillägg	58
Känslighetsanalys	58
1:4 Äldreförsörjningsstöd	60
Ändamål	60
Antaganden	60
Analys av 2018	60
Medelbelopp	62
Analys av 2019–2022	62
Medelbelopp	63
Känslighetsanalys	63

Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	64
1:5 Barnpension och efterlevandestöd	64
Ändamål.....	64
Antaganden	64
Analys av 2018.....	64
Analys av 2019–2022.....	65
Känslighetsanalys	66
1:7 Pensionsrätt för barnår	67
Ändamål.....	67
Antaganden	67
Analys av 2018.....	68
Analys av 2019–2022.....	68
Känslighetsanalys	68
Ålderspensionssystemet vid sidan om statens budget.....	69
Inkomstpensionssystemet	69
Ändamål.....	69
Pensionsmyndigheten anser.....	71
Analys av 2018.....	71
Premiepensionssystemet.....	72
Ändamål.....	72
Analys av 2018.....	73
Prognos för inkomstgrundad ålderspension	73
Antaganden	73
Analys av 2019–2022.....	73
Känslighetsanalys	77
AP-fondernas inkomster och utgifter	78
Frivillig pension.....	80

Pensionsmyndighetens budgetunderlag för åren 2020 – 2022

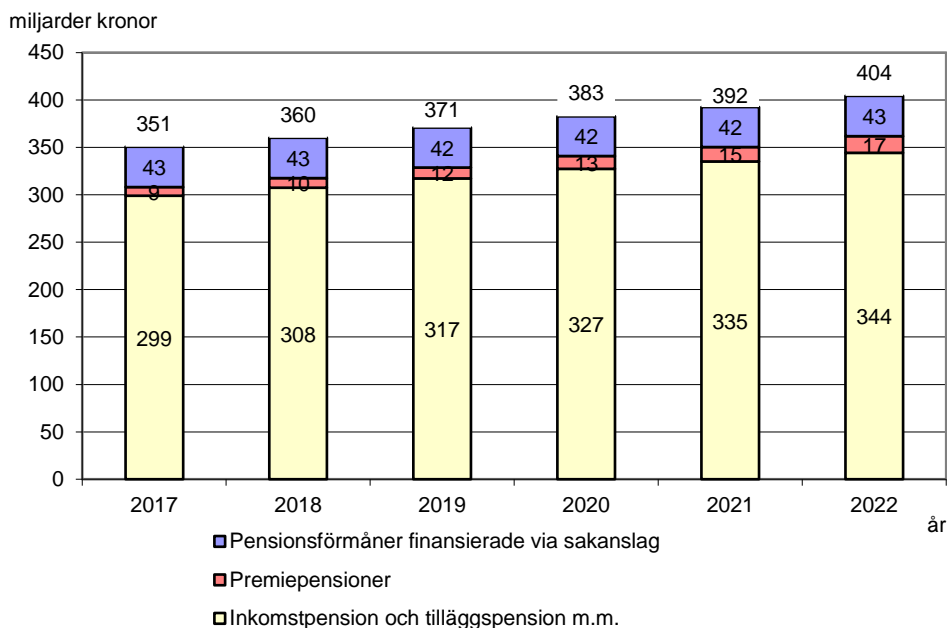
Pensionsmyndigheten överlämnar härmed budgetunderlag avseende perioden 2020 – 2022. Budgetunderlaget består av förslag till finansiering av Pensionsmyndighetens verksamhet, anslag som finansierar olika pensionsförmåner inom Pensionsmyndighetens ansvarsområde samt finansiering av ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten. Budgetunderlaget innefattar även prognoser för 2019 – 2022.

Sammanfattning

Utgifter för pensioner och pensionsrelaterade förmåner med mera som Pensionsmyndigheten svarar för beräknas uppgå till 383 miljarder kronor år 2020. Det motsvarar 8 procent av bruttonationalprodukten (BNP). Pensionsmyndighetens förvaltningskostnader beräknas samma år uppgå till 1,423 miljarder kronor, vilket utgör 0,37 procent av utgifterna för pensioner.

Utgifter för pensioner

I diagrammet nedan redovisas utgiftsutvecklingen från 2017-2022.

De totala utgifterna förväntas öka enligt prognosen, från 351 miljarder kronor år 2017 till 404 miljarder kronor år 2022. Utgifterna ökar som en följd av fler ålderspensionärer och att pensionerna ökar nominellt. Antalet ålderspensionärer med inkomstpension eller tilläggspension beräknas öka från knappt 2,2 miljoner år 2017 till 2,3 miljoner år 2022.

Garantipension och bostadstillägg aviseras att höjas 2020 enligt lagförslag. Ingen hänsyn har tagits till lagändringarna i utgiftsprognoserna. Ingen hänsyn har heller tagits de aviserade höjningarna av pensionsåldern.

Från de antaganden som gjorts avseende inkomstindex/balansindex beräknas följande förändringar för inkomstpensionerna (och tilläggspensionerna efter 65 år):

Tabell 1. Förändring av inkomstpensioner, procent

	2018	2019	2020	2021	2022
Januari-prognos	+1,0	+1,4	+1,6	+0,7	+1,2
Februari-prognos	+1,0	+1,4	+1,6	+0,7	+1,2

Inkomstpensionen prognostiseras att öka nominellt för varje år under prognosperioden. Det har inte gjorts någon förändring av antagandena för inkomstindex jämfört med prognosen i januari.

Balanseringsperioden upphörde 2018. Inkomstpensionerna har nu det värde de skulle ha haft utan balansering. Det innebär att inkomstpensionerna följer inkomstindex istället för balansindex.

Det är en allt större andel som har ett yrkesliv med pensionsgrundande inkomst bakom sig. Därför är det en lägre andel av de nya pensionärerna som får bostadstillägg eller garantipension. Antalet ålderspensionärer ökar dock. På kort sikt är antalet ålderspensionärer som får garantipension ungefär oförändrat medan antalet ålderspensionärer som får bostadstillägg beräknas öka svagt. På längre sikt beräknas antalet garantipensioner och antalet med bostadstillägg öka svagt.

Verksamhetens kostnader

De beräkningar som Pensionsmyndigheten gjort visar att vi med en utökad låneram för investeringar, tillsammans med en översyn av avskrivningstiden för viss nyutveckling, kan finansiera vår verksamhet de kommande åren utan ökning av anslagsbelastningen och med bibehållen nivå på avgiftsuttagen ur ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten.

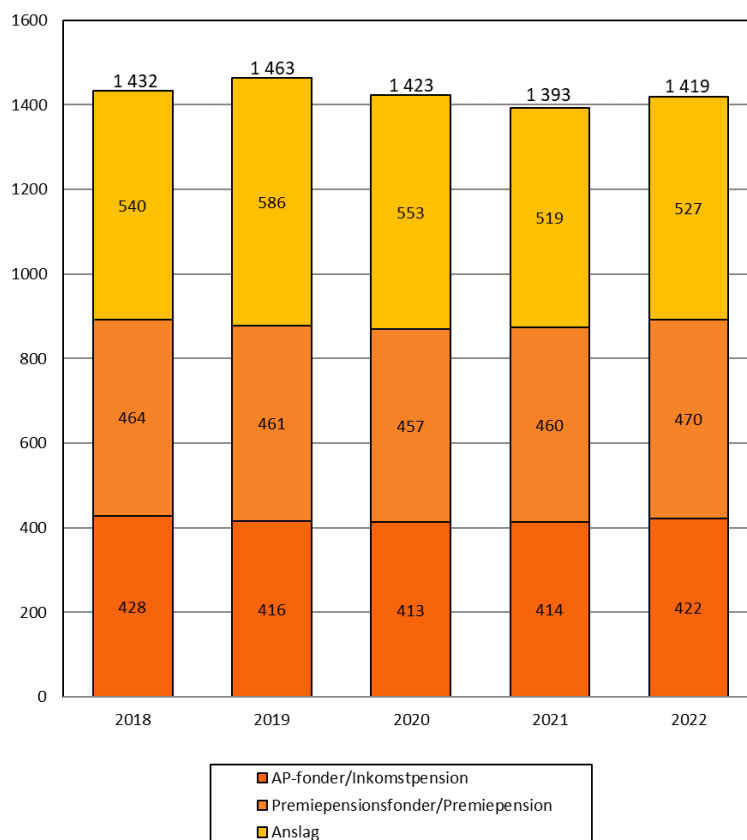
Pensionsmyndighetens behov av anslag påverkas direkt av kostnaderna för bostadstillägg. Arbetet med att ta fram ett nytt it-stöd för handläggning av bostadstillägg (NBT) som pågått en tid beräknas ge effektiviseringar inom handläggningen från 2020. Dessa skulle då bland annat kunna bidra till att minska vårt sedan 2015 upparbetade anslagsunderskott.

Kostnadsbesparingar i handläggningen till följd av det NBT behövs dock för att finansiera avskrivningskostnaderna som följer. Samtidigt behövs frigjorda resurser även för att hantera våra balanser avseende öppna ärenden och för att korta handläggningstiderna inom förmånen, vilket inte sker per automatik när det nya it-stödet finns på plats. Här planerar vi för att använda kostnadsbesparingarna från det nya it-stödet på bästa sätt, till såväl optimeringar inom produktionsavdelningens hela verksamhet som avskrivningskostnader och hantering av anslagskrediten.

Vi har i beräkningarna i budgetunderlaget även beaktat kostnaderna för den systemförnyelse vi står inför och benämner *Nästa generations förmånssystem*. För denna gör vi bedömningen att utvecklingen kan finansieras inom aviserade kostnadsramar i senaste budgetpropositionen under förutsättning att låneramen för investeringar utökas samt att avskrivningarna för denna utveckling samt NBT kan skrivas av på 10 år. Systemförnyelsen omhändertar då, och är även en förutsättning för, den reformering av pensionssystemet som pensionsöverenskommelsen medför.

Diagrammet som följer visar förvaltningskostnadernas utveckling i fasta priser från år 2018 fram till 2022.

Miljoner kronor

Hemställan

Pensionsmyndigheten yrkar:

Utgifter för pensioner samt förvaltningskostnader 2020-2022

att medel för pensioner och pensionsrelaterade förmåner samt för verksamhetens genomförande år 2020-2022 anvisas i enlighet med sammanställningen på nästkommande sida.

Krediter och låneram

- Räntekontokredit på 330 miljoner kronor 2020
- låneram för investeringar om 550 miljoner kronor samt
- kredit för fondhandeln på 8 000 miljoner kronor.

Avgifter

att efterlevandepensionsavgiften sänks från och med år 2020 till 0,50 procent från den nuvarande nivån på 0,60 procent.

Tabell 2. Beräknat anslagsbehov för finansiering av Pensionsmyndighetens administration samt för pensioner och pensionsrelaterade förmåner år 2019–2022

Beloppen är uttryckta i löpande priser, 1000-tal kronor

		Pensions- myndighetens förslag till anslag 2020	Prognos 2021	Prognos 2022
Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom				
1:1	Garantipension till ålderspension	13 201 138	13 242 400	13 467 000
1:2	Efterlevandepensioner till vuxna	9 845 188	9 234 700	8 695 300
1:3	Bostadstillägg till pensionärer	9 321 800	9 523 400	9 703 700
1:4	Äldreförsörjningsstöd	1 204 244	1 248 100	1 309 300
2:1	Pensionsmyndigheten	562 000	534 000	549 000
	Summa	34 134 370	33 782 600	33 724 300
Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn				
1:5	Barnpension och efterlevandestöd	1 013 100	1 021 800	1 047 400
1:7	Pensionsrätt för barnår	7 684 200	7 743 200	8 323 600
	Summa	8 697 300	8 765 000	9 371 000
	Totalt	42 831 670	42 547 600	43 095 300

Lokal MBL har genomförts med berörda fackliga organisationer.

Budgetunderlaget har beslutats av Pensionsmyndighetens styrelse den 20 februari 2019. Med vid beslutet har varit tillförordnad ordförande Kerstin Wigzell, vice ordförande Thomas Rolén samt ledamöterna Annika Creutzer, Marcus Karlsson, Eva Vestin och generaldirektör Daniel Barr.

Dessutom har vikarierande chefen för ledningsstaben Mats Wikström, chefen för analysavdelningen Ole Settergren samt Markus Andersson, Stefan Granbom och Johan Söderberg varit närvarande, den senare som föredragande.

Daniel Barr

Johan Söderberg

Sändlista

- Regeringen (Socialdepartementet)
- Ekonomistyrningsverket
- Finansdepartementet
- Riksdagens utredningstjänst
- Riksrevisionen
- Statskontoret

Pensionsmyndigheten

Vad förväntas av oss?

Målet för administrationen av ålderspensionssystemet är att verksamheten ska bedrivas kostnadseffektivt och till nytta för pensionärer och pensionssparare. I den senaste budgetpropositionen (BP19) konstateras att Pensionsmyndigheten levererar ett fortsatt bra resultat inom de flesta områden, men att det finns problem inom bostadstilläggshanteringen. En central uppgift för Pensionsmyndigheten är även att informera om hela pensionen inom ramen för informations- och konsumentuppdraget.

Vad gör vi?

Pensionsmyndighetens styrelse har beslutat om fokusområden för vilka inriktningarna beskrivs i vår Strategiska plan. Områdena är:

- Säkra produktionen
- Målgrupps- och individanpassad information
- Stärka konsumentskyddet inom premiepensionen
- Omhänderta pensionsöverenskommelsen
- Aktiv kompetensförsörjning

Dessa omhändertas i vår verksamhetsplan och vår långsiktiga planering.

För att i längden lyckas med våra uppdrag ser vi även några centrala utmaningar som vi behöver hantera. På dessa utmaningar vill vi lägga extra fokus:

➤ **Säkerställa förtroendet för pensionssystemet och Pensionsmyndigheten**

Pensionssystemet kan komma att sättas under press framöver, vilket kan spilla över på myndigheten.

När det gäller premiepensionen har politikerna efter förslag från Pensionsmyndigheten redan beslutat om en rad åtgärder och vi är i full färd att implementera och genomföra dessa, samtidigt som vi följer utredningen av det andra steget av reformeringen av premiepensionen som innefattar den kommande omstöpningen av premiepensionens fondtorg. Vid sidan av premiepensionen ser vi utmaningar även i andra delar av pensionssystemet till följd av fallande kompensationsgrader och minskat samband mellan inbetalda premier och pensionsutfall.

Vi anser att man även behöver en politisk diskussion om hur man ser på systemet som helhet för att inte förtroendet ska falla framöver.

Utöver detta kan fortsatt långa handläggningstider och lång väntetid i telefon till kundservice naturligtvis också skada förtroendet för myndigheten.

➤ **Öka effektiviteten**

Pensionsmyndigheten har nästan hela svenska folket som ”kunder” och

betalar ut över 350 miljarder kronor per år. Kostnaden för att hantera förmånerna belastar våra kunder direkt i form av lägre pension. Det innebär att myndigheten i omsorg för kunderna ständigt måste fokusera på effektiviteten i verksamheten. Här går det alltid att bli bättre, både genom stora investeringar i digitalisering och genom små steg. Vi gör båda delarna. En stor investering i ett nytt system ska ge stora effekter för administrationen av bostadstilläggen. Förhoppningsvis innebär det också att våra alltför långa handläggningstider kan kapas framöver. Även våra övriga förmånssystem, vilka hanterar pensionsintjänande, ålderspension och efterlevandepension, står inför ett generationsskifte. Ska vi klara av att införa kommande reformer inom pensionssystemet behöver den tekniska plattformen för dessa it-stöd förnyas för att säkerställa en fortsatt användarvänlig administration och kostnadseffektiv it-förvaltning framöver.

Vi har börjat titta på robotisering för att se om detta på kort sikt kan vara ett sätt att effektivisera och ta hand om monotona återkommande arbetsuppgifter. Även genom många små förbättringar i vardagen kan vi ta steg för att öka effektiviteten.

➤ **Må bra på och av jobbet**

Sjuktalet inom Pensionsmyndigheten är högre än för staten i genomsnitt och ökande. Här måste trenden vända och sjuktalet pressas tillbaka. Det pågår en hel del arbete på detta område och en ljusglimt är att de höga sjuktalet sjunker på orter där man har arbetat aktivt med problemen. Här har vi mer att lära och ser redan nu att åtgärderna tydligt måste anpassas till den aktuella verksamheten.

➤ **Folkbildning**

Det svenska pensionssystemet är komplext och svårt att förstå sig på för många. Här har vi ett viktigt uppdrag att fortsätta att informera om systemet som helhet. Det är inte så att alla behöver bli pensionsexperter, men var och en bör åtminstone veta vilka beteenden som leder till högre respektive lägre pension. Dessutom ska alla kunna få en bild av vad pensionen blir för att kunna bestämma sig om man behöver spara privat.

Till ovanstående beskrivning vill vi särskilt lyfta några områden som utifrån förändringar i omvärlden, ny kunskap och nya insikter, kan leda till att Pensionsmyndighetens verksamhet och ekonomiska förutsättningar påverkas.

Särskilda områden

Beräkning av garantipension (GARP-omräkningarna)

Till följd av domen från EU-domstolen från december 2017, som senare även fastslagits av Högsta förvaltningsdomstolen, har förutsättningarna för utbetalning och beräkning av garantipension förändrats. De som berörs är

garantipensionärer som i dag bor utomlands, samt de som tidigare arbetat utanför Sverige och även får utländsk pension.

I domen konstateras att garantipensionen ska kategoriseras som en så kallad minimiförmån, vilket får omfattande konsekvenser både för beräkningen och för hanteringen av garantipensionen. Domen innebär bland annat att Pensionsmyndigheten måste räkna om alla ärenden för de personer som i dag har garantipension och för de personer som eventuellt kan få garantipension i och med den ändrade kategoriseringen. En ytterligare följd av domen är att det inte finns någon skyldighet att betala ut garantipension vid bosättning i annat medlemsland.

För utbetalning av garantipension till annat land har riksdagen beslutat om en tillfällig lag som innebär att Pensionsmyndigheten har stöd för att betala ut garantipension till personer bosatta i EU/EES-länder och Schweiz till och med 2019. Regeringen har under tiden tillsatt en utredning som ska analysera och lämna förslag till hur garantipensionen ska fungera och regleras i framtiden. Utredningsuppdraget innebär att analysera hur garantipensionen bör konstrueras till följd av EU-domstolens beslut och föreslå förordnings- och lagstiftningsförändringar. Förslagets konsekvenser för nuvarande och blivande pensionärer ska också undersökas, samt vilka konsekvenser de föreslagna åtgärderna har för personer som rör sig mellan Sverige och de övriga EES-länderna eller Schweiz och i synnerhet de nordiska länderna. Pensionsmyndigheten avvaktar tills vidare resultatet från utredningen samt det faktum att en förlängning med ytterligare ett år av den tillfälliga lagen som ger Pensionsmyndigheten rätt att betala ut garantipension till annat land nu aviserats.

För de förestående GARP-omräkningarna har vårt anslag ökats med 60 miljoner kronor 2019 och 30 miljoner kronor 2020 för tillkommande handläggningskostnader. Just nu pågår en etableringsfas med förberedelser för omräkningarna då vi preparerar ärenden, utvecklar handläggningsprocessen och tar fram teknikstöd för att underlätta den manuella hanteringen. Parallellt planerar vi bemannings- och lokallösningar för att kunna påbörja de skarpa omräkningarna senast den 1 juli. Genomförandefasen för GARP-omräkningarna beräknas därefter pågå i 12-18 månader fram till preliminärt slutdatum för omräkningarna, och avveckling av den särskilda omräkningsverksamheten, i december 2020.

Pensionsmyndigheten har även beräknat ökade löpande kostnader för GARP-ärenden efter den första genomförda GARP-omräkningen. Dessa skattas till 17,5 miljoner kronor årligen. Ökningen av de löpande kostnaderna efter GARP-omräkningarna, delvis redan från 2020, utgörs av mer komplicerade ärenden vid nybeviljningar och omräkningar till följd av EU-domen, samt av handläggning då pensionärer anmäler nya utländska pensionsbelopp. Dessutom befaras antalet återkrav öka då Pensionsmyndigheten inte aktivt kommer att efterfråga nya belopp avseende utländsk pension eftersom det är upp till pensionären att i rätt tid anmäla nytt belopp.

Pensionsöverenskommelsen

Höjda åldersgränser, riktålder samt förstärkt grundskydd

För långsiktigt hållbara pensioner utreds höjning av lägstaåldern för att ta ut allmän pension samt höjning av åldern för när det går att ta ut garantipension. Höjningar av åldrarna föreslås ske stegvis och på sikt är avsikten att garantipensionsåldern knyts till en så kallad riktålder som följer medellivslängdsökningen.

Även förbättringar för de sämst ställda pensionärerna utreds. Ett reformerat grundskydd som föreslås innefatta garantipensionen, ett nytt garantipensionstillägg, nivåhöjningar och förenklingar inom bostadstillägget samt ett fribelopp inom äldreförsörjningsstödet, ökar tryggheten för de pensionärer som är mest utsatta. Det hjälper också till att minska pensionsgapet mellan kvinnor och män.

Inför den första planerade höjningen 2020 (allmän pension får tas ut först från 62 år) har vi startat ett projekt för att hantera utveckling, information och övrig anpassning som behöver genomföras under 2019. Avsatt budget för projektet är ca 18 miljoner kronor och denna rymmer även de grundskyddsförstärkningar inom bostadstillägg till pensionärer som planeras träda ikraft från 2020. Vid den fördjupade analys av projektet som nu gjorts konstateras att knappt 8 miljoner kronor av projektkostnaderna avser kostnader som belastar förvaltningsanslaget innevarande år eftersom de inte kan lånefinansieras. Denna anslagsbelastning under 2019 har inte funnits med i tidigare prognoser.

Pensionsmyndigheten har i tidigt utredningsskede ombetts att inkomma med skattningar av hur åldergränsjusteringarna påverkar våra administrationskostnader om de införs. Efter de ändringar som planeras till 2020 sker nästa åldershöjning 2023. Eftersom den ändringen avser både lägstaåldern för att ta ut allmän pension (allmän pension först från 63 år) och höjning av åldern för när det går att ta ut garantipension (lägsta ålder 66 år) ser vi en betydligt högre kostnad här. Med utgångspunkt i våra estimeringsmodeller har vi skattat kostnaden till 50-75 miljoner kronor. Då ingår höjningar från 62 år och 65 år, anpassning av övriga system, garantiregeln 44 år, informationsinsatser, med mera. Här ingår också tjänsten mot Skatteverket om inhämtning av månatliga inkomstuppgifter. Denna utveckling behöver starta så snart lagstiftning finns på plats för att kunna tillämpas 2023 vilket gör att kostnaden kommer att spridas över åren fram till 2023. När sedan riktåldern ändras löpande framöver kommer en kostnad att uppstå varje år åldern ändras. Den skattas till 5 miljoner kronor per tillfälle och innehåller då anpassning och tester av it-stöden inför varje ändrad ålder. Till detta kommer informationsinsatser.

För grundskyddsförstärkningar efter 2020 finns ännu inga kostnadsestimat framtagna. Sammantaget kräver dock de förändringar av åldersgränser och grundskydd som planeras till följd av pensionsöverenskommelsen stora utvecklingsinsatser. För närvarande utreds vilka tekniska lösningar som behöver tas fram för att implementera kommande lagändringar.

Omfattningen av kommande förändringar medför att vi behöver ta ett större omtag kring våra it-lösningar för att bibehålla användarvänlighet, robusthet och förvaltningsbarhet i systemen för administration av den allmänna pensionen.

Fondtorgets omstöpning

I väntan på en större reformering beslutade riksdagen i ett första steg att från och med den 1 november 2018 införa hårdare krav på de fonder som finns i dagens premiepensionssystem. Pensionsmyndigheten genomför nu dessa förändringar som kommer att göra fondtorget mer tryggt. Det kommer dock fortfarande finnas svårigheter för den enskilde att överblicka och välja fonder, samt för myndigheter att utöva kontroll och tillsyn.

Det andra steget innebär en större förändring av premiepensionssystemet på längre sikt. Därför utreds nu förslag på ett regelverk för ett nytt, kontrollerat och upphandlat fondtorg för premiepensionen. Den pågående utredningen ska även lämna förslag på en reglering av en myndighet som ska upphandla fonder och ha löpande ansvar för att utbudet på fondtorget är tryggt och av god kvalitet. Ett alternativ som ska redovisas är en ny helt fristående myndighet och ett annat alternativ som ska redovisas är att myndigheten drivs som en nämnd och samlokaliseras med Pensionsmyndigheten.

Utredningen ska senast den 1 november 2019 lämna förslag på nytt regelverk och reglering av den nya myndigheten och därefter slutredovisa sitt arbete senast den 31 augusti 2020. Detta med ambitionen att det nya systemet ska vara på plats under 2020.

Vi ser fram emot utredningen och nästa steg för premiepensionens fondtorg. Ett upphandlat fondtorg är bra för pensionsspararna. Det kommer att leda till att de fonder som finns att välja är färre, bättre och billigare, vilket sannolikt leder till högre pensioner.

Nästa generations förmånssystem

Pensionsmyndigheten står inför ett systemskifte vad gäller förmånssystemen för intjänande och hantering av den allmänna pensionen (ålderspension och efterlevandepension). Dessa system har nått slutet av sin livscykel samtidigt som vi ser framför oss ett stort antal förändringar som behöver införas i systemen för att möta de kommande kraven från pensionsöverenskommelsen. Utifrån de effektanalyser och förstudier som gjorts av hur de nya reformerna till följd av pensionsöverenskommelsen ska kunna implementeras har Försäkringskassan rekommenderat att ändringar inte görs i befintliga förmånssystem hos dem. Detta till följd av systemens ålder och komplexitet.

För att vi ska kunna hantera de systemmässiga konsekvenserna av kommande lagändringar på ett kostnadseffektivt och långsiktigt hållbart sätt krävs således en systemlösning som har högre förändringsbarhet än dagens förmånssystem. En sådan systemlösning finns beskriven i den nya målarkitekturen för Pensionsmyndighetens förmånshantering, som i sin tur bygger på den arkitektur som tagits fram för realiseringen av den nya

systemlösningen för bostadstillägg (NBT), där en del av de komponenter som byggs har identifierats som förmånsgemensamma av målarkitekturen.

Pensionsmyndigheten upplever idag ett problem med att vi inte själva besitter den djupa detaljkunskap om hur nuvarande förmånssystem fungerar. Detta hänger samman med att befintliga förmånssystem utvecklats och sedan dess även förvaltas av Försäkringskassan. Pensionsmyndigheten agerar visserligen beställare mot systemen men har begränsade möjligheter att bedöma om de lösningar som tas fram är de bästa, mest kostnadseffektiva och långsiktiga ur ett helhetsperspektiv. Vi ser därför stora fördelar med att själva förvalta systemlösningar på Pensionsmyndigheten för att säkerställa att vi själva sitter på kunskapen om hur de är uppbyggda och fungerar, och därmed har lättare att designa lösningar utifrån helheten när det till exempel kommer nya eller ändrade krav på förmånerna.

I ett första steg mot en sådan lösning planerar Pensionsmyndigheten och Försäkringskassan för att Pensionsmyndigheten ska överta det nya it-stöd för Pensionsmyndighetens bostadstillägg som håller på att färdigställas på Försäkringskassan. Denna överflytt skulle då ske i början av 2020 efter den planerade produktionssättningen av det nya systemet i slutet av 2019.

Sedan Pensionsmyndigheten bildades har den tekniska utvecklingen och förvaltningen av våra förmånssystem till stor del skötts av Försäkringskassans medarbetare i Luleå. Vi har ett gott samarbete och den samverkan kommer att fortsätta. För att kunna fortsätta leverera snabba, flexibla och effektiva it-lösningar behöver Pensionsmyndigheten dock öka den tekniska kompetensen för våra förmånssystem och vi planerar därför att ta hem vissa av dessa system till Pensionsmyndigheten. I denna inriktning kan NBT bli först ut för att därefter följas av *Nästa generations förmånssystem*.

Även Pensionsmyndighetens etablering av it-verksamhet i Luleå är ett steg i riktning mot att själva utveckla och förvalta våra förmånssystem. Pensionsmyndigheten har etablerat sig som en attraktiv och intressant arbetsplats och vi märker att det finns ett stort intresse för att jobba på Pensionsmyndigheten. Samtidigt är det en mycket stark konkurrens om kompetens i Stockholmsregionen och det finns en fördel med att ha it-verksamhet även i en annan del av landet. I Luleå finns även Luleå tekniska universitet där potentiella medarbetare utbildas och i vår långsiktiga satsning ser vi också möjligheter att etablera ett myndighetsnätverk och samarbete med Luleå näringsliv för utmaningar inom exempelvis digitalisering. I och med etableringen i Luleå så kommer it-personal för första gången att sitta i samma lokaler som handläggare och kommer på så sätt närmare verksamheten och myndighetens kunder. Detta ger oss ytterligare förutsättningar för en snabbare och effektivare utveckling och förvaltning av våra förmånssystem.

Finansiering av Nästa generations förmånssystem

Investeringar

Först ut i systemförnyelsen och i hemtagningen av våra förmånssystem är NBT. En överflytt av NBT från Försäkringskassan till Pensionsmyndigheten i samband med färdigställandet innebär att vi tar över den immateriella anläggningstillgång som systemet utgör. En konsekvens av om detta genomförs är att låneram motsvarande värdet på anläggningstillgången behöver flyttas från Försäkringskassan till Pensionsmyndigheten i samband med övertagandet. Skattningen av den anläggningstillgång som kan komma att omfattas av en överflytt från Försäkringskassan till Pensionsmyndigheten uppgår i dagsläget till omkring 60 miljoner kronor.

För den fortsatta systemförnyelsen, som omfattar intjänande, ålders- och efterlevandepension, är investeringskostnaderna grovt estimerade till omkring 500 miljoner kronor under en 5-årsperiod. De beräkningar som Pensionsmyndigheten gjort visar att vi med en utökad låneram för investeringar under en period, tillsammans med en översyn av avskrivningstiden, kan finansiera systemförnyelsen utan ökning av anslagsbelastningen och med bibehållen nivå på avgiftsuttagen ur ålderspensionssystemet.

Avskrivningar

Systeminvesteringar som utgör immateriella anläggningstillgångar skrivs normalt av på 5 år. Undantagsvis kan en längre avskrivningstid användas om en annan längre ekonomiska livslängden går att fastställa med rimlig grad av säkerhet. Om en sådan längre avskrivningstid tillämpas, ska upplysning om och skälen för detta lämnas i en not i årsredovisningen.

It-stöden för det reformerade pensionssystemet som konstruerades runt sekelskiftet förväntades användas under en lång tid. Då det avsåg kända traditionella funktioner som beräkning av pensionsrätt, pensioner och utbetalningar, samt att betydande resurser avsattes till förvaltning av de nya systemen, ansågs det rimligt att beräkna den ekonomiska livslängden till 10 år. Dåvarande Riksförsäkringsverket (RFV) hade då tillsammans med dåvarande Riksrevisionsverket (RRV) analyserat frågan om avskrivningstid för de aktuella pensionssystemen. Även regeringen ställde sig bakom bedömningen att avskrivningstiden borde vara 10 år vilket framgår av Budgetpropositionen 2003 (prop.2002/2003:1, UÅ11 s.37), där man även beslutade om höjd låneram för att finansiera it-utvecklingen.

När nu Pensionsmyndigheten avser att konstruera *Nästa generations förmånssystem* för att ersätta pensionsreformens närmare 20 år gamla systemlösning, anser vi att avskrivningstiden, med start avseende NBT och därefter efterföljande it-stöd inom *Nästa generations förmånssystem*, kan sättas till 10 år.

Slutsats/inriktning för Budgetunderlaget 2020-2022

Vi har ovan beskrivit områden där vi ser att vår verksamhet kan komma att påverkas och därmed kan vissa finansieringsfrågor behöva lösas under perioden som detta budgetunderlag avser. Tidplaner och beräkningar är dock i delar beroende av kommande beslut, uppdrag och lagändringar varför vi inom vissa områden behöver återkomma med ytterligare konsekvenser och beräkningar när/om de blir realitet.

Utöver vår ordinarie verksamhet vill vi därför särskilt lyfta effekter på verksamhet och kostnader kopplade till:

- GARP-omräkningen
- Pensionsöverenskommelsen
  - Höjda åldersgränser, riktålder samt förstärkt grundskydd
  - Fondtorgets omstöpning
- Nästa generations förmånssystem

Ekonomiska förutsättningar

Finansieringsmodell

En viktig förutsättning för inrättandet av ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten var att riksdagen inte skulle behöva besluta om verksamheten genom årlig budgetreglering eftersom systemet skulle bära sina egna kostnader. För att riksdagens intentioner ska nås får systemet för inkomstgrundad ålderspension inte subventionera annan verksamhet inom Pensionsmyndigheten. På motsvarande sätt får inte andra förmånsslag subventionera verksamhet som avser inkomstgrundad ålderspension.

Pensionsmyndighetens verksamhet kan något förenklat delas i tre områden, ålderspension som i sin tur delas i inkomst-/tilläggs pension (finansiering via AP-fonderna/inkomstpensionen) och premiepension (finansiering via Premiepensionsfonderna/premiepensionen), samt övriga pensionsrelaterade förmåner såsom garantipension, bostadstillägg och efterlevandepension (finansiering via förvaltningsanslaget).

Beräkningen av Pensionsmyndighetens administrationskostnader grundar sig på självkostnadsprincipen och att varje del av verksamheten ska bära sin andel av myndighetens totala kostnader, inklusive administrativa stödfunktioner. Både i ekonomisk redovisning och i budgetering tas hänsyn till att Pensionsmyndighetens verksamhet innefattar ovanstående tre resultatområden. Det innebär att intäkter och samtliga kostnader för resultatområdena särredovisas och att över- och underskott redovisas.

Enligt Pensionsmyndighetens modell för kostnadsfördelning belastar administrationskostnader så långt som möjligt omgående rätt finansieringskälla eftersom kostnader ofta kan härledas direkt till en specifik förmån/pensionsprodukt, via till exempel tidredovisning och kontering av fakturor. På detta sätt fördelas därmed den övervägande delen av verksamhetens kostnader direkt mot rätt finansieringskälla. Den procentuella fördelning mot de olika finansieringskällorna som erhålls vid den direkta fördelningen används därefter för att fördela de resterande kostnaderna. Detta för att kostnadsfördelningen totalt ska spegla vår verksamhet på bästa sätt.

De naturliga svängningarna inom ramen för vår verksamhet, som till exempel kan komma av tillfälliga insatser inom något område eller förmån, gör att proportionerna för belastningen mot de olika finansieringskällorna ständigt varierar. Detta gör i sin tur vår tredelade finansieringsmodell till en ständig utmaning som trots omfattande beräkningar vid verksamhetsplaneringen och noggrann uppföljning av kostnadsutfallet blir svår att förutse. Utifrån analyser av tidigare utfall samt av verksamhetsplaner för de kommande åren, görs prognoser för fördelningen mellan finansieringskällorna. Denna kostnadsfördelning, som således är svår att prognostisera, används i beräkningarna i utgiftsprognoser, budgetunderlag samt i framställan om avgiftsuttag.

Kostnadsutveckling

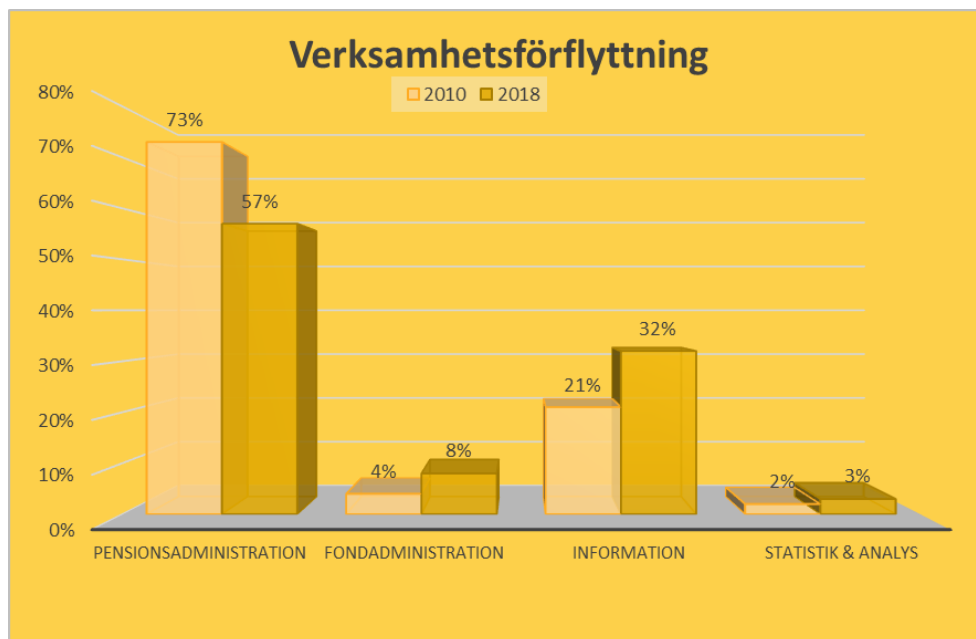
Pensionsmyndigheten arbetar ständigt med att utveckla verksamheten och styra resurserna till prioriterade områden. Samtidigt har såväl våra målgrupper som vårt uppdrag successivt vuxit. Över tid förskjuts även verksamheten och insatserna mellan olika pensionsförmåner vilket även påverkar finansieringsbehovet från våra tre finansieringskällor.

Verksamhetsförflyttning

Vi har sedan myndighetsstarten målmedvetet bedrivit utvecklingsinsatser för att så långt det är möjligt automatisera hanteringen i våra handläggningsprocesser, och även inom statistikproduktionen. Med dessa långsiktiga satsningar har vi kunnat skapa utrymme att flytta resurser till nya uppdrag kopplade till information och konsumentstärkande åtgärder, och samtidigt parera de ökade drift- och förvaltningskostnaderna som ett alltmer utbyggt it-stöd och en digitaliserad tillvaro för med sig.

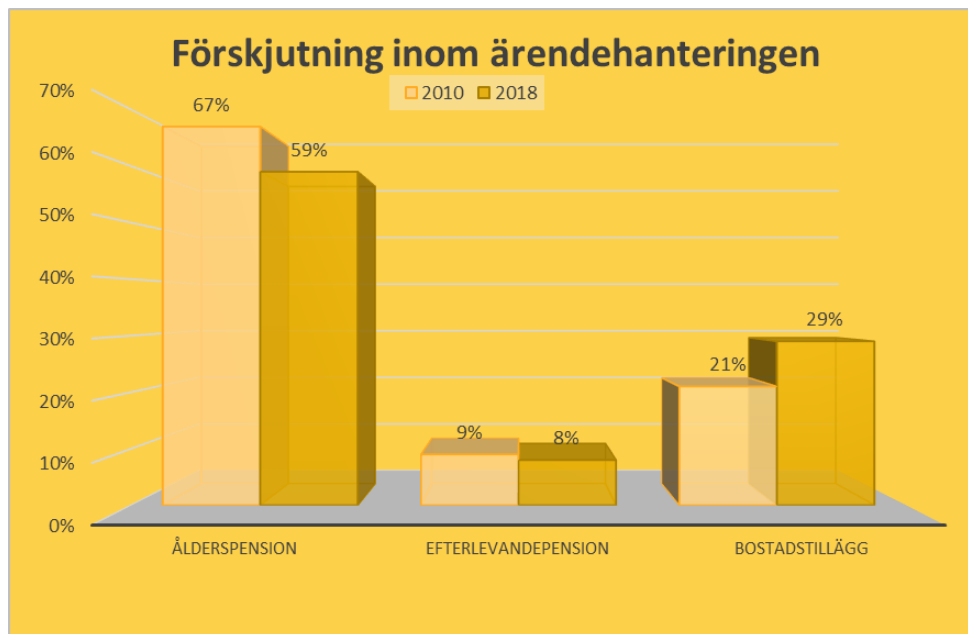
Denna bild av verksamhetens förflyttning bekräftas då man fördjupar sig i kostnadsbilderna för vår verksamhet och hur den utvecklats över tid. I resultatredovisningen i årsredovisningen kan vi följa hur verksamhetsområdet pensionsadministration de första åren stod för närmare 75 procent av våra totala kostnader, för att idag ha minskat till en andel på ca 57 procent. Övertid ser vi hur den resursandel som riktas mot verksamhetsområdet information successivt ökat och nu utgör 32 procent. Åren 2010 till 2012 svarade verksamhetsområde information för en andel på drygt 20 procent.

De särskilda händelserna på fondtorget har de senaste åren medfört att resursåtgången för fondadministrationen ökat kraftigt. Från att ha legat strax under 4 procent sedan myndighetsstarten har den under 2018 utgjort 8 procent av verksamhetens kostnader, där 1 procentenhet motsvarar ca 15 miljoner kronor.

Förskjutning inom ärendehanteringen

Inom verksamhetsområdet pensionsadministration kan vi se hur vårt automatiseringsarbete av handläggningen avseende ålderspension har medfört att den kostnadsandel av ärendehantering som läggs på ålderspension över tid minskat med närmare 10 procentenheter och nu utgör knappt 59 procent. Även inom hanteringen av efterlevandepension har våra genomförda satsningar på effektivisering av it-stödet gett resultat. Bostadstilläggets andel av ärendehantering har däremot ökat från 21 till 30 procent.

Sammantaget kan konstateras att vi fram till nu finansierat utökad verksamhet och uppdrag genom effektiviseringar och överflyttning av resurser mellan verksamhetsområden. En konsekvens är dock att anslagsfinansierad verksamhet fått ta en större andel av våra kostnader genom den förskjutning av resursanvändningen inom pensionsadministrationen från blandfinansierad ålderspension till rent anslagsfinansierat bostadstillägg som skett.

Tilldelning av medel

De medel vi tilldelats för 2019 uppgår till 1 489 miljoner kronor vilket rymmer den verksamhet vi planerat och den budget vi lagt för året. Från 2020 sjunker totalnivån för vår medelstildelning till omkring 1 460 miljoner kronor och för de följande åren 2021-2022, till 1 440 miljoner kronor i innevarande års priser. Sänkningen av medelstildelningen följer av den avtrappning av särskilda medel för GARP-omräkningarna som vi tilldelats för 2019 och 2020 och framgår av BP19.

Pensionsmyndigheten styrelse har för 2019 beslutat om en restriktiv budget där totalnivån understiger totalt tilldelade medel med ca 2 procent, närmare 30 miljoner kronor. Detta för att ingen enskild finansieringskälla ska

överstiga sina respektive tilldelade medel. Denna inriktning gäller även resterande år under den period som budgetunderlaget avser med målsättningen att hantera nyttjad anslagskredit och för att inte öka avgiftsuttagen ur ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten för våra administrationskostnader.

Innevarande år

Av tabell som följer framgår medelstildelningen 2019 fördelat på våra finansieringskällor.

Tabell 3. Medel 2019 för administration

	Mnkr	Andel
Förvaltningsanslag	583	39,2%
AP-fonder/Inkomstpension	441	29,6%
Premiepensionsfonder/Premiepension	465	31,2%
Summa	1 489	

Den budget vi lagt för 2019 fördelar sig preliminärt på finansieringskällorna enligt följande.

Tabell 4. Prognos utfall på finansieringskällor 2019

	Mnkr	Andel
Förvaltningsanslag	586	40,0%
AP-fonder/Inkomstpension	417	28,5%
Premiepensionsfonder/Premiepension	461	31,5%
Summa	1 464	

Nivån för tilldelat anslag 2019 är således i nivå med vårt prognostiserade utfall, vilket även gäller för övriga finansieringskällor. Vi ser dock i dagsläget inte någon möjlighet att under 2019 börja minska nyttjandet av anslagskrediten vilken vid ingången av året uppgick till 9,2 miljoner kronor.

Kort historik avseende uppkomsten av det höga nyttjandet av anslagskrediten

Under myndighetens inledande år återlämnades ca 67 miljoner kronor (anslagsbehållning utöver de 3 procent myndigheten får disponera) då vi av olika anledningar inte fick förväntad framdrift inom delar av verksamheten. Budgetutfallet landade flera år långt under våra totalt tilldelade medel.

Det anslagssparande som vi fick disponera från 2014 gjorde dock att satsningarna på våra problemområden, bostadstillägg och återkrav, kunde intensifieras under 2015. Insatserna för att komma tillrätta med dessa problemområden medförde att vi under 2015 utöver sparade förvaltningsanslag från 2014 samt tilldelning för 2015 använde drygt 5 miljoner kronor av anslagskrediten. Resultatet inom bostadstillägg 2015 möjliggjorde dock inte en nedtrappning av resurser till området, och tillsammans med en anslagsindragning på 10 miljoner kronor 2016 till följd av förväntade effektiviseringar kopplade till lagändringen ”Bostadstillägg

tills vidare”, medförde detta att ytterligare 8 miljoner kronor av anslagskrediten användes under 2016. Kreditanvändningen uppgick då till totalt ca 13 mnkr av den möjliga krediten på 16 miljoner kronor.

2017 hemställde vi om tilläggsanslag för att täcka befintligt kreditutnyttjande (13 mnkr) samt 2017-års prognostiserade anslagsunderskott (12 mnkr) som vi befarade skulle bygga på kreditanvändningen ytterligare, till totalt 25 miljoner kronor. Detta tillstyrktes ej utan i stället höjdes vår kredit till 6 procent, ca 32 miljoner kronor.

Nyttjandet av anslagskrediten uppgick vid ingången av 2018 till 25 miljoner kronor. Pensionsmyndigheten hemställde då om tilläggsanslag utan framgång men har under 2018 erhållit en anslagskredit uppgående till 7 procent. Vid utgången av 2018 uppgick kreditanvändningen till 9,2 miljoner kronor.

2020-2022

Pensionsmyndighetens behov av anslag påverkas direkt av kostnaderna för bostadstillägg. Det arbete med att ta fram ett nytt it-stöd för handläggning av bostadstillägg som pågått en tid beräknas ge effektiviseringar inom handläggningen från 2020. Detta skulle då kunna bidra till att minska vårt sedan 2015 upparbetade anslagsunderskott.

Kostnadsbesparingar i handläggningen till följd av det nya it-stödet för bostadstillägg behöver dock kunna finansiera avskrivningskostnaderna som följer. Samtidigt behövs frigjorda resurser för att hantera våra balanser avseende öppna ärenden och korta handläggningstiderna inom förmånen, vilket inte sker per automatik när det nya it-stödet finns på plats. Här planerar vi för att använda kostnadsbesparingarna från det nya it-stödet på bästa sätt, till såväl optimeringar inom produktionsavdelningens hela verksamhet som avskrivningskostnader och hantering av anslagskrediten.

Vi har i beräkningarna i budgetunderlaget även beaktat kostnaderna för *Nästa generations förmånssystem*, för vilka vi gör bedömningen att utvecklingen kan finansieras inom aviserade kostnadsramar i BP19 under förutsättning att låneramen för investeringar utökas samt att NBT och *Nästa generations förmånssystem* kan skrivas av på 10 år. Systemförnyelsen omhändertar då, och är även en förutsättning för, den reformering av pensionssystemet som pensionsöverenskommelsen från december 2017 medför.

Administrationskostnader och investeringsbehov

Administrationskostnader

Tabellen visar Pensionsmyndighetens kostnader för administration inklusive kostnader för samarbetet med Försäkringskassan.

Tabell 6. Administrationskostnader

Beloppen anges i 1000-tal kronor i 2019 års prisnivå.

	2018	2018	2019	2020	2021	2022
	Budget	Utfall	Prognos	Beräknat	Beräknat	Beräknat
Intäkter	-15 500	-21 500	-39 000	-28 000	-28 000	-28 000
Personalkostnader	693 100	677 300	775 000	747 000	697 000	704 000
Lokalkostnader	43 300	41 500	50 000	47 000	44 000	44 000
Övriga driftskostnader	345 800	353 100	314 000	302 000	312 000	325 000
Samarbete med Försäkringskassan	269 700	245 400	273 000	263 000	260 000	260 000
Lokala Servicekontor	55 800	51 700	0	0	0	0
Avskrivningar och räntor	98 300	97 500	91 000	91 000	106 000	111 000
Totalt	1 490 500	1 445 000	1 464 000	1 422 000	1 391 000	1 416 000

Från 2020 beräknas de totala kostnaderna sjunka. Detta beror på att kostnaderna till följd av GARP-omräkningarna, i huvudsak personalkostnader, minskar förutsatt att tidplanen kan hållas. Administrationskostnaderna beräknas därmed, efter den tillfälliga ökningen under 2018 och 2019, successivt trappas av för att åter hamna på en nivå närmare den som varit sedan myndighetsstarten.

En kostnadspost som förändras märkbart är avskrivningar och räntor. Dessa ökar under budgetperioden till följd av vår höga investeringstakt. Budgetmässigt motverkar vi detta bland annat genom att verka för en minskad konsultanvändning.

Kostnader för lokaler

Som framgår av tabellen är lokalkostnader en relativt liten kostnadspost som till följd av aktiva åtgärder dessutom kunnat sänkas sedan myndighetsstarten (45,7 mnkr 2011). Den översyn av lokalbehov och lokaler som tidigare genomförts, och som resulterat i såväl kontrakt på nya som ombyggda lokaler, har påverkat våra lokalkostnader positivt. Genom en aktiv och systematisk lokalöversyn har vi på alla kontor skapat moderna och kostnadseffektiva lokaler, utanför centralläge, anpassade till vårt arbetssätt.

Tabell 7. Kostnader för lokaler

Beloppen anges i 1000-tal kronor i 2019 års prisnivå.

	2018	2019	2020	2021	2022
	Utfall	Prognos	Beräknat	Beräknat	Beräknat
Lokalkostnader	41 500	50 000	47 000	44 000	44 000
Totalt	41 500	50 000	47 000	44 000	44 000

För GARP-omräkningarna har ett tillfälligt produktionsområde etablerats och för verksamheten under 2019 och 2020 har vi skaffat lokaler i anslutning till Pensionsmyndighetens befintliga kontor i Karlstad.

Under 2019 kan lokalkostnaderna öka något även till följd av att it-avdelningen etablerar ny verksamhet i anslutning till befintligt handläggningskontor i Luleå.

Finansiering av administrationskostnaderna

Administrationen vid Pensionsmyndigheten finansieras i huvudsak genom anslag, avgifter från Första – Fjärde AP-fonderna och avgifter från Premiepensionsfonderna. En mindre del av verksamheten finansieras från övriga fonder och avgiftsintäkter. Framflyttningen av Statens servicecenters övertagande av servicekontorsverksamheten har medfört att Pensionsmyndigheten tillfälligt under 2019 disponerar 540 tusen kronor av Statens servicecenters anslag.

Tabellen nedan avser den del av anslag och avgiftsinkomster som ska täcka Pensionsmyndighetens egna löpande administrationskostnader inklusive kostnader för tjänster tillhandahållna av Försäkringskassan och utgör därmed Pensionsmyndighetens förslag till finansiering åren 2020-2022 i 2019 års prisnivå.

Tabell 9. Finansiering av administrationskostnader

Beloppen anges i 1000-tal kronor i 2019 års prisnivå.

	2018	2019	2020	2021	2022
	Utfall	Prognos	Beräknat	Beräknat	Beräknat
Anslag					
Förvaltningsanslag	539 532	586 000	553 000	519 000	527 000
Statens servicecenter, del till Pensionsmyndigheten		540			
Avgiftsinkomster					
AP-fonderna	428 422	416 000	413 000	414 000	422 000
Premiepensionssystemet	464 416	461 000	457 000	460 000	470 000
Övriga inkomster					
Övrigt	12 641	13 000	13 000	13 000	13 000
Summa	1 445 011	1 476 540	1 436 000	1 406 000	1 432 000

Tabell 8. Jämförelse mellan prognos och aviserade medel

För att se hur vårt förslag till finansiering i detta budgetunderlag står sig i förhållande till de nivåer som regeringen aviserat (BP19) redovisas detta i nedanstående tabell. Vi har vid beräkningen av prognosen för myndighetens administrationskostnader, utöver

höjda avskrivningskostnader och hantering av nyttjad anslagskredit, även skapat utrymme för en viss resursförstärkning inom produktionsavdelningen. Även finansiering av *Nästa generations förmånssystem* ryms inom prognosen under förutsättning att Pensionsmyndigheten kan få utökad låneram för investeringar samt att de nya kärnsystemen som tas fram kan skrivas av på 10 år.

Beloppen i 1000-tal kronor i 2019 års prisnivå.

	2020	2020	2020	2021	2021	2021	2022	2022	2022
	Prognos	BP19	+/-	Prognos	BP19	+/-	Prognos	BP19	+/-
Finansiering av administrationskostnader	1 423 000	1 456 000	33 000	1 393 000	1 444 000	51 000	1 419 000	1 444 000	25 000
Förvaltningsanslag	553 000	550 000	-3 000	519 000	520 000	1 000	527 000	520 000	-7 000
AP-fonder/Inkomstpension	413 000	441 000	28 000	414 000	450 000	36 000	422 000	450 000	28 000
Premiepensionsfonder/Premiepension	457 000	465 000	8 000	460 000	474 000	14 000	470 000	474 000	4 000

Anslagsbehov

Förvaltningsanslaget ska täcka den del av administrationen som avser de anslagsfinansierade förmånerna, i huvudsak garantipension, bostadstillägg, äldreförsörjningsstöd och efterlevandepensioner.

Tabell 10. Förvaltningsanslag

Beloppen anges i 1000-tal kronor i 2019 års prisnivå.

	2018	2019	2020	2021	2022
	Utfall	Prognos	Beräknat	Beräknat	Beräknat
Förvaltningsanslag	539 532	586 000	553 000	519 000	527 000
Summa	539 532	586 000	553 000	519 000	527 000

Anslagskredit på ramanslag

Pensionsmyndigheten ska lämna förslag till anslagskreditens storlek under de år budgetunderlaget avser. Vi föreslår en årlig anslagskredit motsvarande tre procent av beräknat förvaltningsanslag.

Pensionsmyndigheten har under 2017 och 2018 haft en tillfälligt höjd anslagskredit. Av beräkningarna i budgetunderlaget konstaterar vi att nyttjandet av krediten, som vid ingången av 2019 var ca 9,2 miljoner kronor, kommer att öka något under innevarande år men stanna inom kreditnivån på 3 procent.

Tabell 11. Förslag till anslagskredit

Beloppen anges i 1000-tal kronor i 2019 års prisnivå.

	2018	2019	2020	2021	2022
	Beslutad	Beslutad	Beräknat	Beräknat	Beräknat
Anslagskredit	38 847	17 495	16 590	15 570	15 810
Summa	38 847	17 495	16 590	15 570	15 810

Verksamhetsinvesteringar samt förslag till låneram (7 kap 1 § budgetlagen)

Pensionsmyndighetens bedriver en it-intensiv verksamhet och avsätter årligen en ram för strategiskt utvecklingsarbete på över 100 miljoner kronor. Vi bedömer att i genomsnitt cirka 90 procent av ramen används för att bygga immateriella tillgångar, och därmed lånefinansieras, och resterande avser utvecklingsarbete, exempelvis förstudier, som kostnadsförts direkt.

Utöver it-utveckling består Pensionsmyndighetens immateriella investeringar av licenskostnader. De materiella investeringarna utgörs av löpande utbyte av datorer samt visst inventarioutbyte. Under 2019 kommer materiella investeringar att göras för att iordningsställa våra nya lokaler i Karlstad för GARP-omräkningarna.

I enlighet med regeringens ändrade riktlinjer för hur myndigheterna ska lämna information om investeringar i budgetunderlaget rapporteras uppgifterna i tabell 12-14 även i informationssystemet Hermes från och med det budgetunderlag som lämnas 2019.

Tabell 12. Verksamhetsinvesteringar

Beloppen anges i 1000-tal kronor i 2019 års prisnivå.

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
	Utfall	Prognos	Beräknat	Beräknat	Beräknat	Beräknat
Immateriella investeringar						
Datasystem, rättigheter m.m.	110 758	115 000	240 000	180 000	180 000	180 000
Materiella investeringar						
Maskiner, inventarier och installationer m.m.	4 417	11 600	4 500	4 500	4 500	4 500
Byggnader, mark och annan fast egendom						
Övriga verksamhetsinvesteringar						
Summa verksamhetsinvesteringar	115 175	126 600	244 500	184 500	184 500	184 500
Finansiering						
Lån i RGK (2 kap. 1 § kapitalförs. förordn.)	115 175	126 600	244 500	184 500	184 500	184 500
Summa verksamhetsinvesteringar	115 175	126 600	244 500	184 500	184 500	184 500

Ökningen av de immateriella investeringarna 2020 beror på utvecklingen av *Nästa generations förmånssystem* samt på övertagandet av det då färdigställda NBT från Försäkringskassan.

Enskilda immateriella verksamhetsinvesteringar överstigande 20 miljoner kronor ska enligt förordningen redovisas särskilt i budgetunderlaget. Nedan följer en sammanställning.

Tabell 13. Särskild information om verksamhetsinvesteringar

Beloppen anges i 1000-tal kronor i 2019 års prisnivå.

	Totalt	Ack utfall	2019 Prognos	2020 Beräknat	2021 Beräknat	2022 Beräknat	2023-åååå Beräknat
Verksamhetsinvesteringar per objekt							
Utveckling IT-system:							
Nya förmånssystem (Next Gen)	500 000	0	60 000	100 000	100 000	100 000	140 000
Mina sidor och e-tjänster (ME4)	23 000	0	20 500	2 500	0	0	0
DataCenter (DC2018)	37 000	37 000	0	0	0	0	0
Ny lösning bostadstillägg (NBT)	100 000	68 000	32 000	0	0	0	0
Summa utgifter för investeringar	660 000	105 000	112 500	102 500	100 000	100 000	140 000
Finansiering							
Lån i RGK (2 kap. 1 § kapitalförs. förordn.)	660 000	105 000	112 500	102 500	100 000	100 000	140 000
Summa finansiering	660 000	105 000	112 500	102 500	100 000	100 000	140 000
Varav investeringar i anläggningstillgångar							
Datasystem, rättigheter m.m.	660 000	105 000	112 500	102 500	100 000	100 000	140 000
Maskiner och inventarier	0	0	0	0	0	0	0
Summa investeringar i anläggningstillg.	660 000	105 000	112 500	102 500	100 000	100 000	140 000

Vi gör bedömningen att behovet av nyupplåning för investeringar i immateriella och materiella anläggningstillgångar kommer att ligga på en fortsatt relativt hög nivå för att därefter avta från 2024.

Tabell 3. Låneram och ränteutgifter

Beloppen anges i 1000-tal kronor i 2019 års prisnivå.

	2018 Utfall	2019 Prognos	2020 Beräknat	2021 Beräknat	2022 Beräknat
IB lån i Riksgäldskontoret	321 838	340 536	376 136	529 636	608 136
Investeringar	116 812	126 600	244 500	184 500	184 500
Amorteringar	98 114	91 000	91 000	106 000	111 000
UB lån i Riksgäldskontoret	340 536	376 136	529 636	608 136	681 636
Beslutad/föreslagen låneram	400 000	400 000	550 000	650 000	700 000
Ränteutgifter	-1 670	896	1 132	2 844	3 224
Finansiering av räntor och avskrivningar*					
Förvaltningsanslag	34 045	32 439	32 523	38 422	40 321
AP-fonderna	29 415	28 028	28 100	33 198	34 838
Premiepensionssystemet	32 984	31 428	31 509	37 225	39 065

*För fördelning på finansieringskällor 2019-2022 används proportionerna från utfallet 2018. Fördelningen kan dock variera mycket över tid beroende på vad aktuella investeringar syftar till.

De direkta kostnaderna för *Nästa generations förmånssystem* kan hållas nere av en förlängd avskrivningsperiod och på bekostnad av en höjd låneram. I tabellen ovan ser vi en kraftig ökning av investeringarna samtidigt som amorteringarna ökar måttligt. Samtidigt ökar behovet av låneram.

Med investeringarna i *Nästa generations förmånssystem* (100 miljoner kronor årligen), samt övertagandet av NBT (60 miljoner kronor år 2020), följer ett ökat låneramsbehov från dagens 400 miljoner kronor till 550 miljoner kronor 2020 och som högst ca 800 miljoner kronor 2024 då investeringarna i de nya systemen beräknas klara. Därefter minskar behovet av låneram i takt med amorteringarna.

En dubbling av låneramen för investeringar kan tyckas mycket men kan även ses i ett större sammanhang. Av Pensionsmyndighetens regleringsbrev

för 2010 framgick myndighetens låneram och krediter vid myndighetsstarten:

Låneram (enl. 7 kap. 1 § budgetlagen)	250
Räntekontokredit (enl. 7 kap. 4 § budgetlagen)	1 485
Övriga kreditramar (enl. 7 kap. 6 § budgetlagen)	9 000
Totalt (miljoner kronor)	10 735

Den höga räntekontokrediten nyttjades till skulden för uppbyggnaden av premiepensionssystemet och har därefter successivt betalats av. Till lån och krediter ovan kan dessutom läggas 425 miljoner kronor av Försäkringskassans låneram som avsåg investeringar i it-stöd hos Försäkringskassan som Pensionsmyndigheten nyttjade och därmed tog amorteringskostnaderna för.

Sammantaget uppgick således låneram och krediter avseende Pensionsmyndigheten till 11 160 miljoner kronor vid myndighetsstarten 2010.

I regleringsbrevet för 2019 anges följande låneram och krediter:

Låneram (enl. 7 kap. 1 § budgetlagen)	400
Räntekontokredit (enl. 7 kap. 4 § budgetlagen)	340
Övriga kreditramar (enl. 7 kap. 6 § budgetlagen)	8 000
Totalt (miljoner kronor)	8 740

Vår andel av Försäkringskassans låneram håller numer en konstant nivå på ca 125 miljoner kronor. Total låneram och krediter avseende Pensionsmyndigheten är då 2019 8 865 miljoner kronor, nästan 2 000 miljoner kronor lägre än vid myndighetsstarten.

Ser man enbart till låneramen, Pensionsmyndighetens och vår allokering av Försäkringskassans låneram sammantaget, så var den 675 miljoner 2010 jämfört med 525 miljoner kronor nu 2019. En ökning av Pensionsmyndighetens låneram med 150 miljoner 2020 behöver därför inte ses som orimlig nu när den 20 år gamla pensionsreformens system behöver bytas ut.

Utöver våra egna investeringar i it-stöd finns i samarbetet med Försäkringskassan en utvecklingsram uppgående till cirka 50 miljoner kronor årligen för utvecklingsarbete som bedrivs inom Försäkringskassan. Detta utvecklingsarbete avser nästan enbart systemutveckling som resulterar i immateriella tillgångar. Dessa tillgångar, inklusive tillhörande lån finns hos Försäkringskassan, som löpande fakturerar oss vår andel av kostnaderna. Planerna på att ta över NBT från Försäkringskassan samt att bygga *Nästa generations förmånsystem* i egen regi och miljö kommer att medföra att vårt utvecklingsbehov hos Försäkringskassan, och därmed Pensionsmyndighetens allokering av Försäkringskassans låneram för investeringar, kommer att trappas av ytterligare.

Förslag till kredit på räntekonto i Riksgälden (7 kap 4 § budgetlagen)

Pensionsmyndighetens räntekontokredit har fram till 2018 varit avsedd för såväl skulden för uppbyggnaden av premiepensionssystemet som kreditutrymme för administrationskostnader.

För administrationskostnaderna rör det dels medel från förvaltningsanslaget och från AP-fonderna som tillförs räntekontot med en tolfedel varje månad och dels medel från Premiepensionssystemet som tillförs räntekontot i samband med avgiftsuttaget som vanligtvis sker i maj varje år.

Kreditbehov avseende administrationskostnaderna har vi sedan myndighetsstarten skattat till 10 procent av den totala kostnaden, vilket vi alltid tagit höjd för i hemställan om kreditbehov. Avseende finansieringskällorna anslaget och AP-fonderna har krediten bara använts marginell.

Konstruktionen av avgiftsuttaget ur premiepensionssystemet, med årligt avgiftsuttag i maj månad, medför att krediten på räntekontot används till premiepensionens administrationskostnader under årets första månader fram till avgiftsuttaget. Kredit motsvarande fem månaders administrationskostnad för premiepensionen, drygt 40 miljoner kronor per månad, belastar således räntekontokrediten fram till dess att avgiftsuttaget görs från premiepensionsspararnas konton i maj månad. Under resterande del av året inverkar avgiftsuttaget i maj positivt på saldot på räntekontot. Krediten används även för Skatteverkets, Kronofogdens och Statens servicecenters administrationskostnader avseende premiepension eftersom Pensionsmyndigheten administrerar avgiftsuttaget och överför medel månatligen till de andra myndigheterna.

Utöver användningen av krediten till premiepensionens administrationskostnad fram till avgiftsuttaget, har krediten belastats med skulden för uppbyggnaden av premiepensionssystemet. Skulden har minskats årligen, i och med att en del av avgiftsuttaget använts till amortering av skulden.

Skulden för uppbyggnaden av premiepensionssystemet har amorterats på ett rättvist sätt mellan generationerna och blev slutligt återbetald under 2018. Som underlag för detta har sedan uppbyggnaden funnits en modell där beräknade årliga avgifter som tas ut ur systemet matchat kostnaderna för amorteringarna.

Kreditbehovet har minskat kraftigt till 2019 sedan skulden för uppbyggnaden av premiepensionssystemet som belastat krediten sedan myndighetsstarten slutbetalats under 2018, och bedöms kunna sänkas ytterligare kommande år. Förslag till kredit på räntekonto i Riksgälden framgår av följande tabell.

Tabell 4. Förslag till räntekontokredit

Beloppen anges i 1000-tal kronor i 2019 års prisnivå.

	2018	2019	2020	2021	2022
		Prognos	Beräknat	Beräknat	Beräknat
Premiepensionssystemet, skuld för uppbyggnad (IB)	299 419	0	0	0	0
Premiepensionssystemet, administrationskostnad		192 083	190 417	191 667	195 833
Premiepensionssystemet, räntor		0	0	0	0
Premiepensionssystemet, ersättning till andra myndigheter		24 913	27 828	28 824	28 357
Anslag, administrationskostnad		58 600	55 300	51 900	52 700
AP-fonder, administrationskostnad		42 842	41 300	41 400	42 200
Beräknat maximalt nyttjande av räntekontokredit		318 438	314 845	313 790	319 090
Beslutad/föreslagen* räntekontokredit	570 000	340 000	330 000	330 000	340 000

*Föreslagen räntekontokredit utgörs av beräknat maximalt utnyttjande ökat med 5 procent

Särskild kredit för fondhandeln (7 kap 6 § budgetlagen)

För att klara likviditetsbehovet i handeln med pensionspararnas fonder behövs en särskild kredit. Krediten uppgick vid myndighetsstarten 2010 till 9 000 miljoner kronor och sänktes från 2014 till 8 000 miljoner kronor. Behovet av den särskilda krediten är beroende av bland annat antalet fondbyten, pensionspararnas behållning och i vilka fonder som handel sker.

Normalt sker mellan 5 och 5 000 fondbyten per dag. Vid ett normalt fondbytesförfarande skickas säljorder till fondförvaltaren som sedan levererar säljlikviden någon dag senare. Pensionsmyndigheten skickar i vissa fall iväg köporder till den nya fonden någon dag innan säljlikvid kommit in, för att på så sätt minska tiden som spararens konto är låst. Köplikviden finansieras i detta fall med hjälp av fondhandelskrediten. Ett annat exempel där krediten belastas är då säljlikviden blir försenad eller uppdelad och köplikvid ändå måste skickas iväg på en specifik dag.

Fondhandeln med nya pensionsrätter som genomförs årligen i december finansieras av de i förväg inbetalda pensionspremierna, men vissa år händer det att det saknas tillräckligt med medel för att motsvara den pensionsgrundande inkomsten som fastställts av Skatteverket. De år då detta hänt har underskottet tidigare finansierats via lån från nästföljande intjänandeår inom den tillfälliga förvaltningen, och reglerats under våren året efter. Användningsområdet för denna kredit har därför under senare år utvidgats från att tidigare bara avse den dagliga fondhandeln till att nu även omfatta den årliga placeringen av pensionsrätter.

Användningen av kreditramen ökade successivt fram till 2011 då krediten en enskild dag nyttjades med 7 225 miljoner kronor strax före möjligheten för förvaltningsbolag att göra automatiska massfondbyten stoppades.

En indikation på att kreditens användning åter ökar över tid är de kontoutdrag som erhålls från Riksgälden. Enligt dessa har den högsta kreditanvändningen under en enskild dag har för respektive år sett ut enligt följande:

2016	1 422 miljoner kronor (2016-02-11)
2017	2 244 miljoner kronor (2017-05-11)

2018 3 710 miljoner kronor (2018-06-13)

Det finns dock brister i dessa uppgifter från Riksgälden då de visar kreditanvändningen vid ett visst klockslag och belastningen därmed kan vara högre under annan tid på dygnet utan att synas på kontoutdragen.

Historiskt har det visat sig att då osäkerhet råder på finansmarknaden, till exempel vid kraftig börsnedgång, ökar fondbytena och därmed belastningen på krediten. På lång sikt, i takt med att premiepensionssystemet växer och det totala förvaltade kapital som kan bli föremål för fondbyten successivt ökar, stiger användningen av den särskilda krediten.

Vid myndighetsstarten 2010 var bedömningen att vi klarade ca 100 000 samtidiga fondbyten inom ramen för fondhandelskrediten. Sedan dess har pensionsspararnas behållning på kontot ökat från i genomsnitt 70 000 kronor till 150 000 kronor. Detta bidrar till att vi i dagsläget uppskattar att vi nu kan göra ca 40 000 fondbyten samtidigt.

Pensionsmyndigheten anser att en diskussion om den särskilda kreditens storlek och eventuella flexibilitet bör föras med hänsyn taget till bland annat önskvärda servicenivåer gentemot pensionssparare och krav på myndighetens kapacitet i fondhandelsprocessen.

Tills vidare är bedömningen att krediten fortsatt kan ligga kvar på nuvarande nivå, det vill säga 8 000 miljoner kronor.

Tabell 5. Särskild kredit för fondhandeln

Beloppen anges i 1000-tal kronor i 2019 års prisnivå.

	2018	2019	2020	2021	2022
	Beslutad	Beslutad	Beräknat	Beräknat	Beräknat
Särskild kredit	8 000 000	8 000 000	8 000 000	8 000 000	8 000 000
Summa	8 000 000	8 000 000	8 000 000	8 000 000	8 000 000

Avgiftsuttag ur AP-fonderna och Premiepensionssystemet

Enligt socialförsäkringsbalken ska kostnaderna för förvaltningen av inkomstpension och tilläggspension finansieras inom försäkringen för dessa förmåner. Kostnaderna för skötsel av premiepensionssystemet ska täckas genom avgifter som dras från pensionsspararnas premiepensionskonton.

I instruktionen för Pensionsmyndigheten anges att Pensionsmyndigheten varje år ska lämna en samlad redogörelse och en framställan om ersättning för administrationen av inkomstpension, tilläggspension och premiepension. Redogörelsen ska innefatta de kostnader som berörda myndigheter har haft för administrationen av ålderspensionssystemet. Berörda myndigheter är Pensionsmyndigheten, Skatteverket, Kronofogdemyndigheten och Statens servicecenter.

Pensionsmyndigheten lämnar en samlad redogörelse dels i budgetunderlaget och dels i den framställan som lämnas till regeringen senast den 15 maj årligen.

Avgiftsuttag för administration av inkomst- och tilläggspension (AP-fonderna)

Uppgifterna i tabellen nedan avser beräknat avgiftsuttag ur AP-fonderna avseende administrationen.

Tabell 6. Avgiftsuttag ur AP-fonderna

Beloppen anges i 1000-tal kronor i 2019 års prisnivå.

	2018	2019	2020	2021	2022
	Utfall	Beslut	Beräknat	Beräknat	Beräknat
Pensionsmyndigheten	444 384	335 419	413 000	414 000	422 000
Skatteverket	412 249	372 454	395 773	410 184	403 011
Kronofogdemyndigheten	8 674	10 201	8 311	9 189	9 189
Statens servicecenter	0	23 358	23 357	23 357	23 357
Summa	865 307	741 432	840 441	856 730	857 557

Avgiftsuttag för administration av premiepension

Uppgifterna i tabellen som följer avser beräknat avgiftsuttag ur premiepensionsfonderna avseende administrationen. I Pensionsmyndighetens kostnader nedan ingick till och med 2018 avbetalning och ränta avseende skulden för uppbyggnaden av premiepensionssystemet.

Tabell 7. Avgiftsuttag ur premiepensionssystemet

Beloppen anges i 1000-tal kronor i 2019 års prisnivå.

	2018	2019	2020	2021	2022
	Utfall	Beslut	Beräknat	Beräknat	Beräknat
Pensionsmyndigheten	736 902	430 253	457 000	460 000	470 000
Skatteverket	64 414	58 196	61 839	64 091	62 970
Kronofogdemyndigheten	1 356	1 594	1 299	1 436	1 436
Statens servicecenter	0	3 649	3 650	3 650	3 650
Summa	802 672	493 692	523 788	529 177	538 056

Kostnader för myndigheter som ersätts från AP-fonderna och Premiepensionssystemet

Avgiftsuttaget regleras löpande mot kostnadsutfallet.

Tabell 8. Kostnader myndigheter

Beloppen anges i 1000-tal kronor i 2019 års prisnivå.

	2018	2019	2020	2021	2022
	Utfall	Prognos	Beräknat	Beräknat	Beräknat
Pensionsmyndigheten	892 838	877 000	870 000	874 000	892 000
Varav AP-fonderna	428 422	416 000	413 000	414 000	422 000
Varav Premiepensionsfonderna	464 416	461 000	457 000	460 000	470 000
Skatteverket	467 966	465 981	465 981	465 981	465 981
Varav AP-fonderna	404 727	403 011	403 011	403 011	403 011
Varav Premiepensionsfonderna	63 239	62 970	62 970	62 970	62 970
Kronofogdemyndigheten	10 625	10 625	10 625	10 625	10 625
Varav AP-fonderna	9 189	9 189	9 189	9 189	9 189
Varav Premiepensionsfonderna	1 436	1 436	1 436	1 436	1 436
Statens servicecenter	0	27 007	27 007	27 007	27 007
Varav AP-fonderna	0	23 357	23 357	23 357	23 357
Varav Premiepensionsfonderna	0	3 650	3 650	3 650	3 650

Avgifter för administration av ansökan från fondförvaltare, samt granskning av fondförvaltare och fonder

Med anledning av ny lagstiftning inom premiepensionen finns från 2018 ett nytt avgiftsområde för administration av ansökan från fondförvaltare samt granskning av fondförvaltare och fonder. Storleken på ansökningsavgiften regleras i Förordning om premiepension SFS 2018:1302 och betalas av fondförvaltare när ansökan om att verka på Pensionsmyndighetens fondtorg lämnas in. Avgifterna är beräknade för att uppfylla kravet om full kostnadstäckning vilket innebär att den långsiktiga självkostnaden inom avgiftsområdet ska täckas. Enskilda år kan avgiftsområdet redovisa över- eller underskott.

Under 2018 har Pensionsmyndigheten enbart hanterat avgifter kopplade till ansökningar. Från 2019 kommer även granskningsavgifter debiteras fondförvaltare årligen från och med när nytt fondavtal beviljats.

För 2018 redovisar vi ett underskott för avgiftsområdet på ca 2,4 miljoner kronor beroende på att uppbyggnadskostnader för såväl hantering av ansökningar som löpande granskningar belastat myndigheten innan all granskningsverksamhet kommit igång.

Enligt paragraf 25 a i avgiftsförordningen ska myndigheten, om det uppkommit ett underskott i avgiftsbelagd verksamhet som inte täcks av ett balanserat överskott från tidigare år, lämna förslag till regeringen på hur underskottet ska täckas. Sådant förslag kan lämnas i budgetunderlaget och för detta avgiftsområde är avsikten att underskottet ska täckas av avgiften på ett eller som längst några års sikt.

Försäkringsförmånerna – budgetförslag och långtidsbedömning

Inledning

Enligt regleringsbrev för budgetåret 2019 ska Pensionsmyndigheten redovisa utgiftsprognoser för 2019 – 2022 i Hermes. Prognoserna ska kommenteras både i förhållande till föregående prognostillfälle och i förhållande till statsbudgeten. De antaganden som ligger till grund för prognoserna ska redovisas. Prognoserna ska lämnas i löpande priser. Följande ska redovisas den 15 februari för sakanslagen:

- belastning på samtliga anslag och anslagsposter redovisat totalt samt fördelat per månad,
- prognoser för 2019 för samtliga anslag och anslagsposter samt för ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget, redovisat totalt samt fördelat per månad,
- beräkningar av samtliga anslagsnivåer och anslagsposter samt utgifter för ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget för 2019 – 2022
- prognoser för balanstalet för 2020 – 2022,
- prognoser för inkomstindex för 2020 – 2022,
- förklaring till och analys av utfall i samband med förändringar i prognoser,
- beskrivningar av eventuella förändringar av prognosmodeller

I denna del av budgetunderlaget redovisas prognoser för åren 2019-2022 för Pensionsmyndighetens sakanslag inom utgiftsområdena 11 och 12 samt för ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten. Dessutom redovisas prognoser för balanstalet och inkomstindex i ett eget avsnitt.

En sammanfattande tabell över anslagsuppföljningen inkluderande jämförelse med statens budget redovisas i bilaga 1. Utvecklingen av antal förmånstagare, antal utbetalningar och av olika medelbelopp m.m. redovisas i bilaga 2. Månadsfördelade prognoser för år 2019 redovisas i bilaga 3. I bilaga 4 redovisas en jämförelse mellan prognoserna i detta budgetunderlag och de prognoser som lämnades till regeringen i januari 2019.

Principer för Pensionsmyndighetens förslag till anslagsbelopp 2020

Pensionsmyndigheten har i beräkningarna av förslag till anslagsbelopp antagit att inget anslagssparande får föras över mellan åren 2019 och 2020.

Högsta tillåtna anslagskredit för budgetåret 2019 för respektive anslagspost framgår av regleringsbrevet. För de anslagsposter som prognostiseras utnyttja anslagskrediten under 2019 överförs därför ett negativt överföringsbelopp från år 2019 till år 2020. Vid beräkningen av anslagsbehov har vi beaktat ingående överföringsbelopp, dock ej för förvaltningsanslaget. Vårt

förslag till anslagsbelopp för 2020 är summan av prognostiserad utgift och ingående överföringsbelopp med omvänt tecken.

Prognosunderlag

Pensionsmyndigheten utnyttjar det mest aktuella dataunderlag som finns tillgängligt. Detta innebär att statistik för januari har kunnat användas som underlag i prognosen. Ekonomiskt utfall för januari 2019 har dock inte varit tillgängligt förrän i mitten på februari och har därför inte kunnat användas som prognosunderlag.

Hänsyn har tagits till kända regeländringar och lagda propositioner med lagförslag. Däremot har hänsyn inte tagits till av regeringen aviserade regeländringar för vilka lagförslag saknas eftersom det då inte finns underlag för beräkningar.

De makroekonomiska antaganden om löneutveckling, prisbasbelopp med mera som använts i beräkningarna anges i bilaga 2. Dessa antaganden har erhållits från Konjunkturinstitutet (KI) den 19 december 2018. För inkomstindex, inkomstbasbeloppet och balansindex har dock Pensionsmyndigheten gjort egna prognoser. Till beräkningarna har vidare SCB:s befolkningsprognos från april år 2018 använts.

Balanstalets utveckling är osäker vilket bland annat beror på svårigheterna att bedöma börsutvecklingen och därmed också hur AP-fonderna kommer att utvecklas. Pensionsmyndigheten väljer därför att presentera tre alternativa beräkningar för balanstalet.

Hur de olika makroekonomiska förutsättningarna påverkar utgifterna redovisas under respektive anslag. Där redovisas även hur förändrade antaganden kan påverka utgiftsprognoserna i olika riktningar.

Kontaktpersoner

Anslag

Kontaktperson

Anslag	Kontaktperson
Prognoser för inkomstindex och balanstal	Stefan Granbom Markus Andersson Karl Birkholz
11.1:1 Garantipension till ålderspension	Stefan Granbom
11.1:2 Efterlevandepensioner till vuxna	Markus Andersson
11.1:3 Bostadstillägg till pensionärer	Stefan Granbom
11.1:4 Äldreförsörjningsstöd	Stefan Granbom
11:2:1 Pensionsmyndigheten	Johan Söderberg
12.1:5 Barnpensioner och efterlevandestöd	Stefan Granbom
12.1:7 Pensionsrätt för barnår	Anders Carlsson
Ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten	Markus Andersson

Samtliga kan nås på telefon 0771-771 771

Prognoser för inkomstindex och balanstal

Enligt regleringsbrevet för Pensionsmyndigheten ska prognoser lämnas för balanstalet och inkomstindex för 2020–2022.

Inkomstindex för ett givet år baserades fram till år 2016 på de tre föregående årens genomsnittliga realinkomstutveckling samt förändringen av konsumentprisindex mellan juni året innan och juni två år innan. Från och med år 2017 baseras inkomstindex på förändringen av genomsnittlig pensionsgrundande inkomst mellan två år. Pensionsgrundande inkomster (PGI) som överstiger 0,423 prisbasbelopp ingår för individer som är mellan 16–64 års ålder. Både inkomster över och under det så kallade avgiftstaket på 8,07 inkomstbasbelopp ingår i inkomstmättet.

Inkomstindex för åren 2020–2022 är beräknat utifrån Konjunkturinstitutets prognos för summa PGI. Pensionsmyndigheten har gjort en prognos för antal med PGI som baseras på Konjunkturinstitutets prognos för sysselsättning samt SCB:s befolkningsprognos. Pensionsmyndigheten har därefter färdigställt prognosen för inkomstindex för åren 2020–2022. Den antagandebild som använts till prognoserna finns i bilaga 2.

Inkomstindex för år 2019 är 175,96 vilket innebär att indexet ökar med 3,1 procent jämfört med år 2018. Prognos för de olika delarna i inkomstindex redovisas nedan.

Tabell 9. Prognos pensionsgrundande inkomst (PGI)

	Utfall					Prognos			
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Summa PGI (miljarder kronor)	1 481	1 531	1 594	1 666	1 736	1 815	1 880	1 936	2 000
Procentuell utveckling	2,6	3,4	4,2	4,5	4,2	4,6	3,6	3,0	3,3
Antal med PGI (tusental)	5 112	5 149	5 214	5 298	5 376	5 446	5 489	5 524	5 549
Förändring (tusental)	+21	+37	+66	+84	+78	+70	+43	+35	+25
Snittinkomst (tusental kronor)	290	297	306	314	323	333	342	351	360
Procentuell utveckling	2,1	2,6	2,8	2,9	2,7	3,2	2,7	2,4	2,8

Utvecklingen av antalet personer i åldern 16–24 som arbetar och som når över inkomsten på 0,423 prisbasbelopp per år har relativt stor betydelse för antalet med pensionsgrundande inkomst. Antalet personer med pensionsgrundande inkomst för dem som är äldre förändras inte så mycket från år till år. De yngre har i regel låga inkomster. Under senare år har dock invandringen varit relativt hög samtidigt som sysselsättningsgraden har ökat. Antalet personer med pensionsgrundande inkomst har ökat när det har tillkommit många invandrare med arbetsinkomst som inte tidigare har haft pensionsgrundande inkomst.

Antalet med PGI beräknas öka under prognosperioden. Konjunkturinstitutet prognostiserar att sysselsättningen ökar och SCB prognostiserar att befolkningen ökar.

Summa PGI styrs främst av lönesummeutvecklingen men till viss del även av prisbasbeloppets utveckling eftersom prisbasbeloppet påverkar många socialförsäkringar m.m.

Utfallet för år 2017 för genomsnittlig årsinkomst blev 322 900 kronor. Prognosen som gjordes i oktober till det som blev fastställt inkomstindex 2019 var 321 946 kronor. Det är en prognosavvikelse mot utfall på 0,3 procent.

Tabell 10. Prognos inkomstindex

	Fastställda inkomstindex				Prognos		
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Procentuell förändring av inkomstindex	2,0	3,7	1,5	3,1	3,2	2,4	2,8
Inkomstindex, ny prognos	162,14	168,16	170,73	175,96	181,61	185,89	191,15
Inkomstindex, föregående prognos					181,61	185,89	191,15

Beräkningen av *balanstalet* baseras på samma antaganden som utgiftsprognoserna.

Balanstalet består av tre komponenter, avgiftstillgång, AP-fondernas fondkapital samt pensionsskuld.

Ett antagande har gjorts för utvecklingen av aktiekurserna i Sverige och övriga länder som AP-fonden har medel placerade i, främst USA och EU-länder. Det är nödvändigt att göra ett sådant antagande för att kunna beräkna AP-fondens ställning och därmed balanstalet. Vid beräkningen antas att aktier ger en överavkastning i förhållande till korta räntor på 3,5 procent, inklusive utdelningar. Efter avdrag för utdelningar innebär det att aktiekurserna under ett år beräknas att stiga med cirka en procent mer än vad som motsvarar korta räntor. Under ett innevarande år beaktas kursutvecklingen hittills under året medan den beskrivna schablonmetoden tillämpas för resten av året, med hänsyn till antalet månader som återstår av året. Avkastningsantagandet är behäftat med mycket stor osäkerhet och bör inte betraktas som en ”prognos”. Även två alternativa antaganden har gjorts för kursutvecklingen för att illustrera hur detta antagande påverkar balanstatsprognosen.

I huvudalternativet antas att aktiekurserna är oförändrad under 2019 och stiger med en procent 2020. Detta alternativ har legat till grund för beräkningen av eventuella balansindex. De övriga två alternativen ska ses som en känslighetsanalys om hur balanstalet påverkas av antagandet om aktiekursernas utveckling. I det optimistiska alternativet har antagandet höjts med tio procentenheter för varje år jämfört med huvudalternativet och i det pessimistiska alternativet har det sänkts lika mycket.

Den tabell som följer redovisar bland annat de antaganden som gjorts för kursutvecklingen 2019 och 2020. Något antagande om kursutvecklingen 2021 och 2022 behöver inte göras eftersom balanstalet för 2022 baseras på utfallet 2020. I tabellen visas fastställt balanstal för 2019 och prognos för 2019–2022. Från och med 2017 har det införts dämpade balanstal som i

stället för balanstalet används vid beräkning av balansindex. Detta innebär att bara en tredjedel av balanstalets avvikelse från 1,0 påverkar balansindex. Det dämpade balanstalet redovisas endast för huvudalternativet.

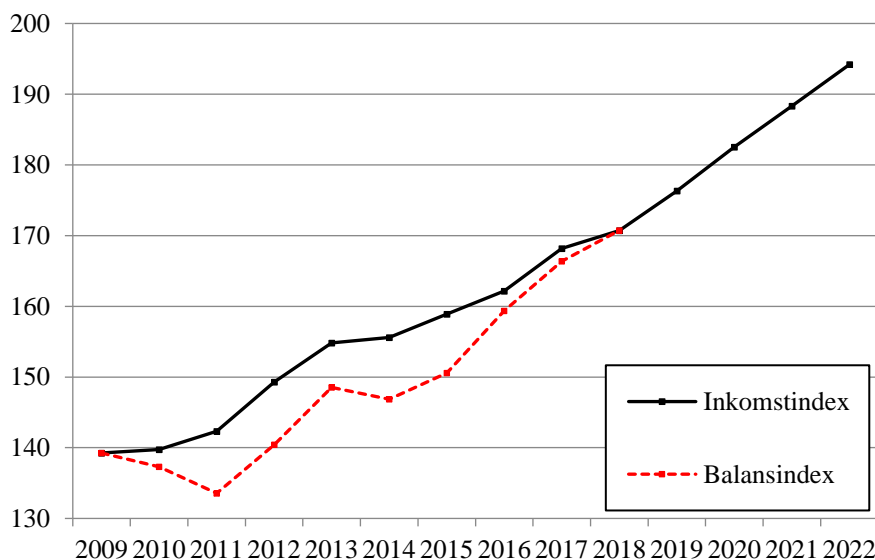
Balanseringen avslutades 2018 och ingen ny balanseringsperiod kommer inledas under prognoshorizonten för något av de tre alternativen.

Tabell 11. Prognos för balanstal enligt de tre olika alternativen

	2019	2020	2021	2022
Aktiekursernas utveckling, %				
Huvudalternativ	0,0	1,0		
Optimistiskt alternativ	+10,0	+11,0		
Pessimistiskt alternativ	-10,0	-9,0		
Balanstal, utfall och prognos				
Huvudalternativ	1,0347	1,0505	1,0465	1,0326
Optimistiskt alternativ	1,0347	1,0505	1,0557	1,0513
Pessimistiskt alternativ	1,0347	1,0505	1,0374	1,0150
Dämpat balanstal, prognos				
Huvudalternativ	1,0116	1,0168	1,0155	1,0109

Diagrammet som följer visar utvecklingen och prognoser för inkomstindex och balansindex i huvudalternativet.

Figur 1. Inkomstindex och balansindex 2009-2022.

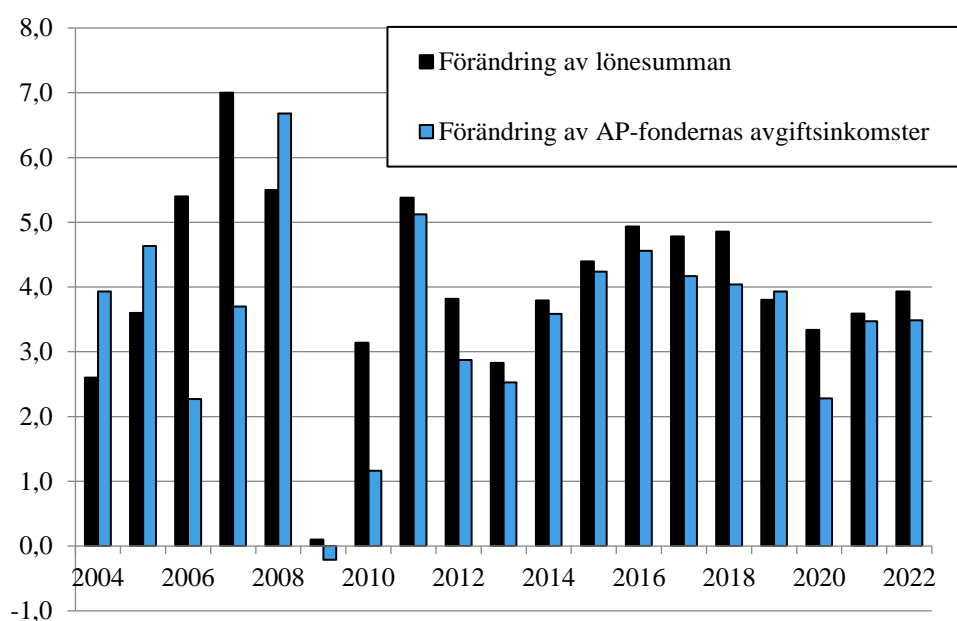

Det preliminärt beräknade balanstalet för 2020 uppgick till 1,0505 vilket var något högre än januariprognosens 1,0465. Prognosen för balanstalet har även höjts något för åren 2021–2022 jämfört med föregående prognos.

Tillgångarna består till största delen av avgiftstillgången vars utveckling styrs av AP-fondernas avgiftsinkomster och omsättningstiden. AP-fondernas avgiftsinkomster består av en arbetsgivaravgift och egenavgift samt en allmän pensionsavgift och en statlig ålderspensionsavgift.

Arbetsgivaravgiften och den allmänna pensionsavgiften påverkas av lönesummans utveckling. Egenavgiften kan ha en annan utvecklingstakt men den avgiften utgör bara några procent av AP-fondernas avgiftsinkomster. Den statliga ålderspensionsavgiften utgör för närvarande knappt tio procent av AP-fondernas avgiftsinkomster. Den påverkas till exempel av utvecklingen inom sjuk- och arbetslöshetsförsäkringarna. Den statliga ålderspensionsavgiften har ofta haft en låg men ojämn utvecklingstakt. AP-fondernas avgiftsinkomster påverkas också av hur avgifterna fördelas mellan AP-fonderna, premiepensionssystemet och statsbudgeten. AP-fondernas avgiftsinkomster har ökat i långsammare takt än lönesumman för de flesta åren. Det beräknas också gälla för prognosåren. En jämförelse mellan lönesummans utveckling och AP-fondernas avgiftsinkomster redovisas i diagrammet som följer.

Figur 2. Förändring av lönesumman respektive AP-fondernas avgiftsinkomster jämfört med året innan, procent

Tabellen som följer visar de komponenter som ingår i balanstalet och en jämförelse med föregående prognos. Beloppen anges i miljoner kronor.

Tabell 12. Prognos för skulder, tillgångar och balanstal samt jämförelse med tidigare prognos

		Avgifts- tillgång	AP-fonderna	Summa tillgångar	Pensions- skuld	Balanstal
2020	Ny prognos	8 244 218	1 383 120	9 627 338	9 164 652	1,0505
	Föregående prognos	8 243 834	1 372 000	9 615 834	9 188 286	1,0465
2021	Ny prognos	8 475 964	1 383 293	9 859 257	9 414 367	1,0465
	Föregående prognos	8 476 233	1 371 454	9 847 687	9 448 680	1,0422
2022	Ny prognos	8 622 755	1 385 144	10 007 899	9 685 227	1,0326
	Föregående prognos	8 607 556	1 371 893	9 979 449	9 731 130	1,0255

Följsamhetsindexering m.m.

Alla inkomstpensioner samt tilläggspensioner efter 65 års ålder är följsamhetsindexerade. Detta innebär att pensionerna räknas om vid varje årsskifte med förändringen av inkomstindex efter ett avdrag på 1,6 procentenheter. Om balanseringen är aktiverad används ett så kallat balansindex i stället för inkomstindex.

År 2018 blev inkomstpensionerna uppräknade med 1,0 procent och år 2019 blev inkomstpensionerna uppräknade med 1,4 procent. Även för åren 2020–2022 beräknas de bli uppräknade nominellt. Genom att räkna bort effekten av förändringen av prisbasbeloppet kan real förändring av inkomstpensionerna beräknas. Inkomstpensionerna beräknas minska realt för åren 2020–2022.

Tabellen nedan visar effekten av följsamhetsindexeringen enligt huvudalternativet ovan. Förändringen för inkomstpension gäller också tilläggspension över 65 år.

Tabell 13. Index- och inkomstpensionsutveckling 2018–2022

	2018	2019	2020*	2021*	2022*
Förändring av inkomstindex, %	+1,5	+3,1	+3,2	+2,4	+2,8
Balanseringseffekt	+1,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Förändring av balansindex/inkomstindex, %	+2,6	+3,1	+3,2	+2,4	+2,8
Nominell förändring av inkomstpensionerna, %	+1,0	+1,4	+1,6	+0,7	+1,2
Förändring av prisbasbelopp, %	+1,6	+2,2	+2,2	+1,9	+2,3
Real förändring av inkomstpensionerna, %	-0,6	-0,7	-0,6	-1,1	-1,0

*kursiv stil är prognos för åren 2020-2022

Balansindex har tidigare använts istället för inkomstindex på grund av de negativa balanseringarna 2010, 2011 och 2014. Balanseringseffekten blev positiv åren 2012, 2013, 2015, 2016, 2017 och 2018. Indexeringen är tillbaka i nivå med inkomstindex 2018 och det finns därför inte något balansindex för detta år. För år 2019 finns det inte heller något balansindex eftersom balanstalet är över ett. För åren 2020–2022 beräknas att balanstalet är över 1,0 vilket innebär att det inte blir någon balansering dessa år enligt beräkningen.

Sänkningen av den inkomstgrundade pensionen 2010–2011 och 2014 höjde garantipensionen för dem som hade både inkomstgrundad pension och garantipension. När inkomstpensionen sänks tillkommer det även några personer som får garantipension. De får dock låga belopp i garantipension. Balanseringen hade därför en höjande effekt på utgifterna för garantipension och även bostadstillägg. Vissa änkepensioner påverkas också av balanseringen.

Prisbasbeloppet beräknas öka under perioden 2019–2022. Höjda prisbasbelopp har en höjande effekt på utgiftsnivån för garantipension till ålderspension, garantipensioner till efterlevandepension, äldreförsörjningsstöd, efterlevandestöd samt tilläggspension före 65 års ålder. Inkomstindex beräknas också öka. Det påverkar inkomstgrundade efterlevandepensioner inklusive barnpensioner. Prognosen för inkomstindex påverkar också pensionsrätten för barnår.

Tabellen nedan visar de fyra viktigaste indexen inom pensionssystemet för åren 2016–2022. De tre förstnämnda är prognostiserade av Pensionsmyndigheten medan prisbasbeloppet är prognostiserat av Konjunkturinstitutet. Indexen redovisas också i bilaga 2. År 2018-2019 finns det inget balansindex och för åren 2020–2022 kommer det inte att finnas något balansindex enligt beräkningen.

Tabell 14. Fastställda och prognostiserade index och basbelopp

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Inkomstindex	162,14	168,16	170,73	175,96	181,61	185,89	191,15
Balansindex	159,37	166,39					
Inkomstbasbeloppet	59 300	61 500	62 500	64 400	66 400	68 000	69 900
Prisbasbeloppet	44 300	44 800	45 500	46 500	47 500	48 400	49 500

Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom

1:1 Garantipension till ålderspension

Tabell 15. Prognos anslag. Beloppen anges i 1000-tal kronor

2018	2019	2020	2021	2022
13 142 095 ¹	13 124 200	13 157 800	13 242 400	13 467 000

¹ Utfall

Pensionsmyndighetens förslag till anslag för 2020 och i förekommande fall tilläggsanslag för 2019 redovisas i hemställan.

Ändamål

Från anslaget bekostas främst garantipension till ålderspension samt särskilt pensionstillägg för långvarig vård av sjukt och handikappat barn.

Garantipension beviljas till ålderspensionärer som är 65 år eller äldre och som saknar inkomstgrundad pension eller har låg inkomstgrundad pension.

Garantipensionen beräknas på olika sätt beroende på om ålderspensionären är född före 1938 eller efter 1937. Olika nivåer gäller dessutom för gifta och ogifta ålderspensionärer. Garantipensionen minskas eller försvinner helt om ålderspensionären uppstår inkomstgrundad pension. Andra faktorer som påverkar garantipensionens storlek är till exempel om uttaget avser hel eller partiell ålderspension och antalet år som pensionären har varit bosatt i Sverige. Flyktingar kan få räkna in hemlandstid och därmed få full garantipension. Även eventuell tjänstepension påverkar garantipensionen för de pensionärer som är födda 1937 eller tidigare.

Maximal garantipension för en ogift ålderspensionär som är född 1938 eller senare är 2,13 prisbasbelopp. För en gift ålderspensionär som är född 1938 eller senare är basnivån 1,9 prisbasbelopp. Maximal garantipension för pensionärer som är födda 1937 eller tidigare är 2,1814 prisbasbelopp för ogifta och 1,9434 prisbasbelopp för gifta.

Särskilt pensionstillägg utges till en ålderspensionär som har vårdat sjukt eller handikappat barn under minst sex år och därmed avstått från förvärvsarbete. Maximalt tillägg är 50 procent av prisbasbeloppet för den som börjar ta ut tillägget vid 65 års ålder.

Anslaget finansieras helt med statliga medel.

Antaganden

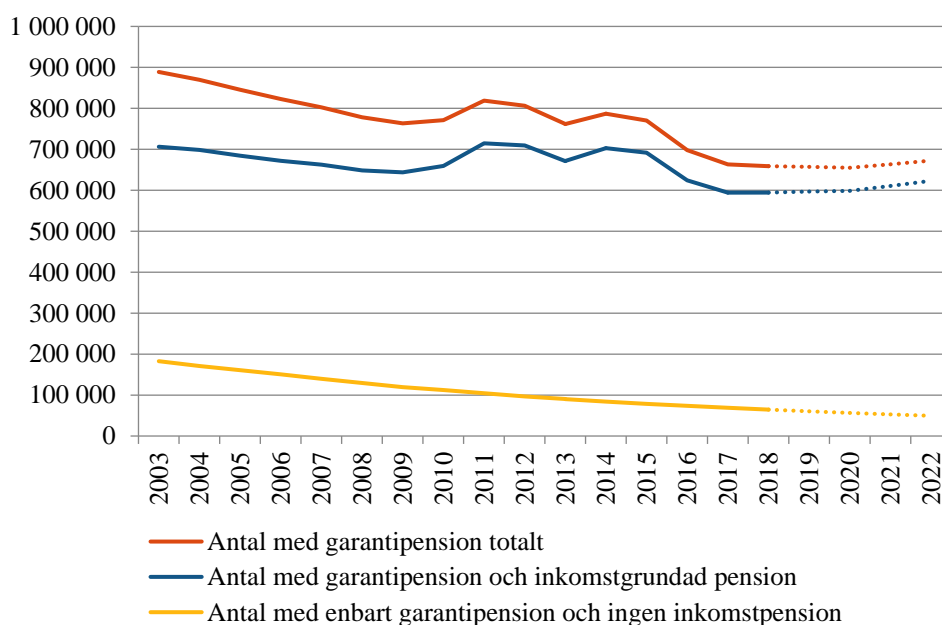
De antaganden som används vid beräkningarna är utveckling av prisbasbeloppet, inkomstindex/balansindex samt SCB:s befolkningsprognos.

Analys av 2018

Anslagsbelastningen år 2018 blev 13 142 miljoner kronor varav 5 896 miljoner kronor avser garantipension till pensionärer som är födda 1937 eller tidigare, 7 238 miljoner kronor avser garantipension till ålderspensionärer som är födda 1938 eller senare och 9 miljoner kronor avser särskilt pensionstillägg.

Antalet garantipensioner i december 2018 var 659 000 (665 000 år 2017), varav 425 000 avser ålderspensionärer födda 1938 eller senare. Antalet som enbart har garantipension och ingen inkomstgrundad pension var 64 000 personer i december 2018 (69 000 år 2017).

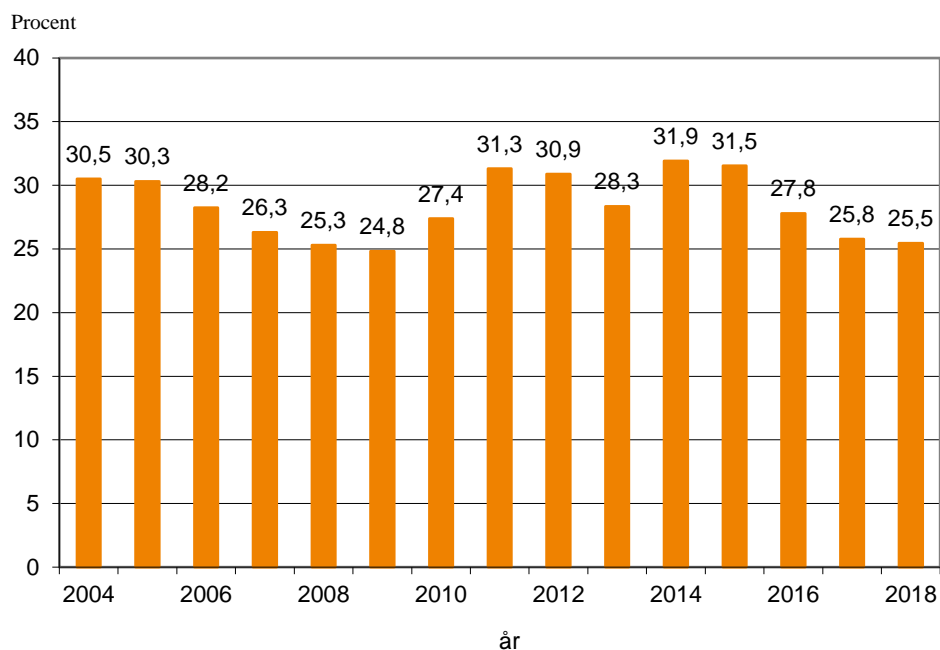
Figur 3. Antal med garantipension i december respektive år

Andelen 65-åringar med garantipension minskade fram till år 2009. Det är en allt större andel som har ett yrkesliv med pensionsgrundande inkomst bakom sig. Det var också relativt god utveckling av inkomstpensionen fram till år 2009. Under 2010 och 2011 ökade dock andelen med garantipension på grund av balanseringen och att inkomstpensionen sänktes. För åren efter 2011 är det på motsvarande sätt att andelen med garantipension har påverkats av hur inkomst-/tilläggs-pensionen indexerats jämfört med prisbasbeloppet.

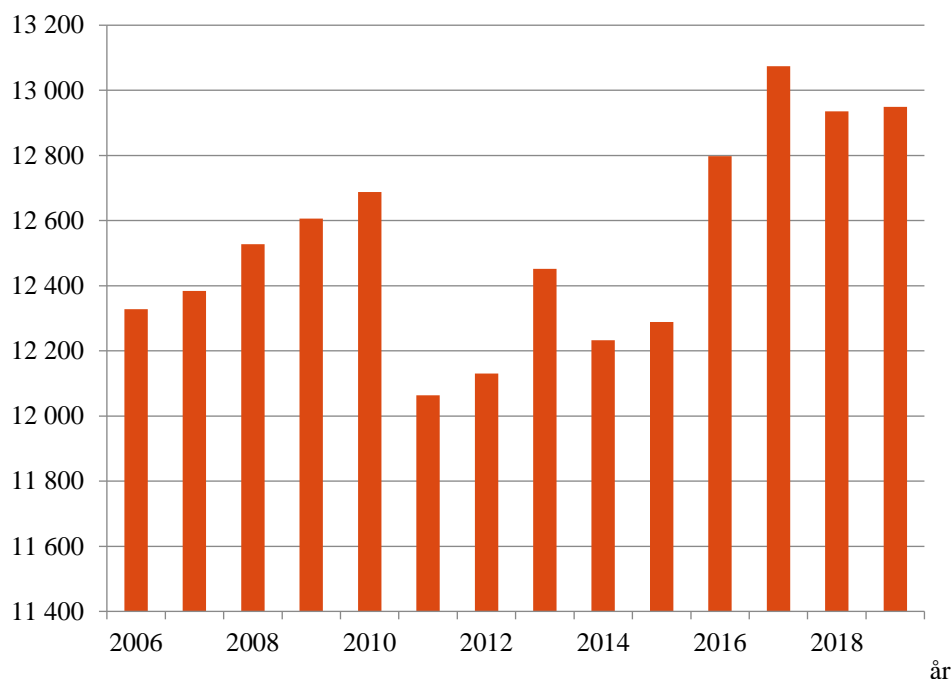

Figur 4. Andel 65-åringar med garantipension i befolkningen i procent (december)

I diagrammet nedan redovisas genomsnittlig allmän pension i fasta priser för 68-åringar, en ålder då de flesta har gått i pension. År 2011 och 2014 utmärker sig speciellt då inkomstpensionen sänktes relativt kraftigt. År 2018 var det en real minskning av inkomstpensionerna vilket gör att genomsnittlig allmän pension i fasta priser sjönk från 2017 till 2018.

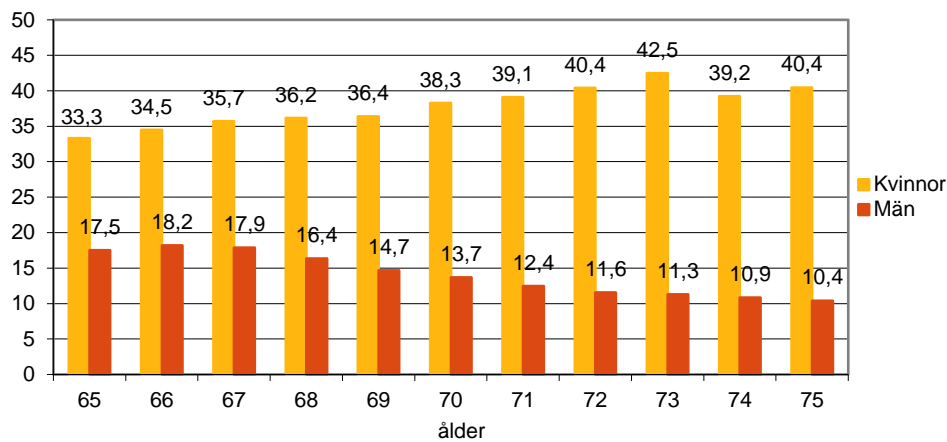
Figur 5. Genomsnittlig allmän pension för 68-åringar i december¹ respektive år i fasta priser, deflaterat med prisbasbeloppet (år 2019 som bas)

Bland yngre ålderspensionärer är det färre som har garantipension jämfört med de som är äldre. Det beror på att nya ålderspensionärer har en högre genomsnittlig inkomstgrundad pension. För de födda 1945 eller senare är det färre änkor som är berättigade till änkepension jämfört med de som är födda 1944 eller tidigare. Detta beror främst på att de änkor som är födda 1945 eller senare inte omfattas av de särskilda garantiregler där änkepension beräknas utifrån änkans och den avlidne makens teoretiska ålderspension. Det medför att fler änkor som är födda 1945 (73 år under 2018) får garantipension eftersom dessa änkor har lägre genomsnittlig änkepension och därmed lägre genomsnittlig allmän pension jämfört med änkor födda 1944.

¹ Januari för år 2019

Figur 6. Andel med garantipension i befolkningen för olika åldrar, procent (december 2018)

Till viss del inverkar det nya reformerade pensionssystemet, bland annat dess regler om att pensionsrätt tjänas in efter 65 års ålder. Yngre kohorter har en allt högre andel i det nya reformerade pensionssystemet.

För kvinnor är andelen som har garantipension lägre för yngre kohorter jämfört med äldre. För männen är däremot andelen högre för yngre jämfört med äldre. Den högre andelen för yngre män kan delvis bero på att pensionsnivån i det nya reformerade pensionssystemet är något lägre förutsatt att man går i pension vid 65 års ålder. För en del 65- och 66-åringarna blir garantipensionen helt bortreducerad när de fortsätter arbeta och får nyintjänad pensionsrätt. Andelen kan därför sjunka till 66 och 67 års ålder. För yngre kvinnor så är det en större andel som har ett yrkesliv med pensionsgrundande inkomst bakom sig. Andelen som har garantipension är därför lägre för yngre kvinnor.

Medelbeloppet per år i garantipension för de som var födda 1937 eller tidigare var ungefär 24 000 kronor och för de som var födda 1938 eller senare ungefär 17 500 kronor. Medelbeloppet är betydligt högre för äldre åldersgrupper än för yngre.

Antalet personer med särskilt pensionstillägg var ungefär 700 vid mitten av år 2018.

Analys av 2019–2022

Anslagsbelastningen för 2019 beräknas bli 13 124 miljoner kronor varav 5 241 miljoner kronor för garantipension för de som är födda 1937 eller tidigare, 7 875 miljoner kronor för garantipension för de som är födda 1938 eller senare och 8 miljoner kronor för särskilt pensionstillägg.

Garantipension aviseras att höjas 2020 enligt ett lagförslag. Ingen hänsyn har tagits till lagändringen i utgiftsprognosen.

Antalet ålderspensioner beräknas öka under åren 2019–2022 eftersom det är fler som tillkommer än som avlider. Nya ålderspensionärer har inkomstgrundad pension i betydligt större utsträckning än äldre ålderspensionärer. Det är en allt större andel som har ett yrkesliv med pensionsgrundande inkomst bakom sig. Därför är det en lägre andel av de nya pensionärerna som får garantipension. Antalet garantipensionärer påverkas även av relationen mellan följsamhetsindexeringen och prisindexeringen. De år följsamhetsindexeringen är högre än prisindexeringen minskar antalet garantipensionärer av detta skäl och vice versa. Det beror på att garantipensionens gränsvärden räknas upp med prisbasbeloppet samt att garantipensionen avräknas mot inkomstpensionen som följsamhetsindexeras.

Ungefär 658 000 ålderspensionärer beräknas ha garantipension vid mitten av år 2019. Vid mitten av år 2020 beräknas antalet garantipensioner vara 656 000 och år 2022 beräknas antalet vara 668 000.

Genomsnittligt garantipensionsbelopp beräknas öka svagt under prognosperioden eftersom prisbasbeloppet beräknas öka.

Det har kommit en dom från EU-domstolen vilket innebär att garantipensionen ska tillämpas annorlunda för personer som har bott och tjänat in försäkringsperioder i flera EU/EES-länder. Förmånen kommer med den nya tillämpningen att endast beviljas till personer bosatta i Sverige och i beräkningen kommer hänsyn att tas till pensionärens totala försäkringstid inom EU/EES, inte bara den svenska försäkringstiden. Garantipensionen kommer samtidigt att minskas med faktiskt beviljade utländska pensioner från andra EU/EES-länder vilket inte görs idag. Garantipensionen kan i olika fall bli både högre och lägre. Det är oklart hur den ändrade tillämpningen kommer att påverka utgiften. Vi har inte uppgifter om utländska pensioner som kommer att användas till omräkningen av befintliga garantipensioner vilket gör att några preliminära beräkningar inte kan göras, men vi tror att utgiften kommer att öka. Det baserar vi på beräkningar för några typfall. Den nya tillämpningen genomförs med start i februari 2019 enligt plan. Garantipension kommer fortsatt att betalas ut till personer bosatta utanför Sverige under 2019 för att därefter eventuellt upphöra, beroende på den nya tillsatta utredningen.

Antalet personer med *särskilt pensionstillägg* minskar sedan flera år tillbaka. På lång sikt kommer förmånen att avvecklas. År 2020 beräknas antalet särskilda pensionstillägg vara ca 600. Utgiften för särskilt pensionstillägg beräknas bli 8 miljoner kronor år 2020.

I bilaga 4 finns en jämförelse med den prognos som lämnades till regeringen den 16 januari.

Känslighetsanalys

För år 2020 beräknas anslagsbelastningen bli 13 158 miljoner kronor varav 13 150 miljoner kronor avser garantipension. Vid beräkningarna har prisbasbeloppet 47 500 kronor använts för år 2020. En avvikelse med 100 kronor från detta prisbasbelopp påverkar anslagsbehovet år 2020 med ungefär 54 miljoner kronor.

Om inkomstindex blir en procent högre än enligt förutsättningarna beräknas anslagsbehovet minska med ungefär 147 miljoner kronor.

Om inflationen och prisbasbeloppet blir högre än beräknat blir oftast även inkomstindex/balansindex högre. Därigenom ökar både garantipensionen före avdrag och avdragets storlek. Om prisbasbeloppet blir 100 kronor högre än beräknat och även balansindex höjs i motsvarande mån beräknas utgifterna för garantipension öka med ungefär 24 miljoner kronor.

Om antalet garantipensioner skulle bli 1 000 fler än beräknat år 2019 ökar anslagsbehovet med 20 miljoner kronor förutsatt att de som tillkommer har samma medelbelopp som de som finns i beståndet. Det bör dock påpekas att de pensionärer som ligger nära inkomstgränsen för att vara berättigade till garantipension påverkar utgifterna i betydligt mindre omfattning. Om 1 000 garantipensionärer tillkommer från detta ”gränsskikt” påverkas utgifterna kanske bara med någon miljon kronor.

Om medelbeloppets årsnivå för garantipension skulle avvika från det beräknade medelbeloppet med 100 kr påverkas anslagsbehovet med 66 miljoner kronor.

Både antalet garantipensioner och medelbeloppet påverkas av hur den inkomstgrundade ålderspensionen utvecklas. I ett längre perspektiv är denna utveckling osäker, den påverkas av konjunktur, utvecklingen på kapitalmarknaden och utvecklingen på arbetsmarknaden vad gäller arbetslöshet och utträdesålder etc. Det finns dock en tröghet i systemet. På några års sikt bör utvecklingen vara relativt stabil.

1:2 Efterlevandepensioner till vuxna

Tabell 16. Prognos anslag. Beloppen anges i 1000-tal kronor

2018	2019	2020	2021	2022
10 869 424 ¹	10 338 300	9 824 600	9 234 700	8 695 300

¹ Utfall

Pensionsmyndighetens förslag till anslag för 2020 och i förekommande fall tilläggsanslag för 2019 redovisas i hemställan. Där redovisas också ett förslag om att efterlevandepensionsavgiften sänks till 0,50 procent från och med 2020.

Ändamål

Från anslaget bekostas allmän omställningspension, förlängd omställningspension, särskild efterlevandepension och änkepension samt garantipension till dessa ersättningar.

Allmän omställningspension betalas ut till efterlevande man eller kvinna som inte har fyllt 65 år. Allmän omställningspension betalas ut under tolv månader. Omställningspension kan betalas ut för förlängd tid (förlängd omställningspension) om den efterlevande har vårdnaden om barn under 18 år. Den kan då förlängas med 12 månader. Dock betalas förlängd omställningspension alltid ut till och med den månad det yngsta barnet fyller 12 år.

Omställningspensionen utgör 55 procent av efterlevandepensionsunderlaget. Detta grundar sig på den avlidnes pensionsbehållning i ålderspensions-systemet.

Garantipension till omställningspension är ett grundskydd. Basnivån är 2,13 prisbasbelopp. Om den avlidne inte kan tillgodoräknas 40 års försäkringstid avkortas basnivån med 1/40 för varje år som saknas. Garantipensionen minskas med den omställningspension som betalas ut.

Änkepensioneringen är under avveckling. Änkepension kan betalas ut till änkor om de var gifta med den nu avlidne vid utgången av år 1989 eller om de redan var änkor vid denna tidpunkt och inte gift om sig. För inkomstgrundad änkepension finns ingen övre åldersgräns.

Änkepensionen utgör 40 procent av den avlidnes tilläggs pension eller 35 procent om det finns barn som har rätt till barnpension. Änkepension beräknas på de pensionspoäng i det tidigare ATP-systemet som den avlidne kan tillgodoräknas. Änkor som är födda 1945 eller senare får bara tillgodoräkna sig pensionspoäng till och med 1989. I änkepensionen kan också ingå ett tillägg på 90 procent av prisbasbeloppet för änkor under 65 år.

Änkor kan få garantipension om dödsfallet inträffade före år 2003. Garantipensionen betalas som längst ut tills den månad änkan fyller 65 år.

Särskild efterlevandepension kan inte nybeviljas efter december 2002. Förmånen kan dock betalas ut även för tid därefter för den som hade rätt till förmånen i december 2002.

Omfattande övergångsregler finns för efterlevandepensioneringen utöver vad som nämnts ovan.

Det finns en särskild socialavgift för efterlevandepensioneringen. Socialavgiften finansierar inkomstgrundad efterlevandepension (inklusive barnpension) och förvaltningskostnader för motsvarande förmåner men inte garantipensioner eller efterlevandestöd.

Det kan i sammanhanget nämnas att det också finns ett frivilligt efterlevandeskydd i premiepensionssystemet.

Antaganden

De antaganden som används vid beräkningen är främst prisbasbeloppet, inkomstindex, eventuellt balansindex och SCB:s befolkningsprognos.

Analys av 2018

Anslagsbelastningen år 2018 blev 10 869 miljoner kronor varav 10 125 miljoner kronor för änkepension och 96 miljoner kronor för garantipension till änkepension. Utgifterna för omställningspension (inklusive förlängd omställningspension och garantipension) blev 649 miljoner kronor och utgifterna för särskild efterlevandepension blev 0,1 miljoner kronor. Anslagsbelastningen blev 5,5 procent lägre 2018 jämfört med 2017.

Utgifterna domineras av kostnaderna för änkepension. Denna förmån är under avveckling. Antalet har de senaste åren minskat med drygt 11 000 per år. Antalet änkepensioner var 245 300 i genomsnitt under 2018, en minskning med 11 700 jämfört med 2017. Variationer mellan åren förklaras dels av demografi och dels av effekter av samordningsregler med ålderspension när systemet befinner sig i en balanseringsperiod.

Flertalet änkepensioner följsamhetsindexeras utifrån inkomstindex och de räknades därför ned med 0,1 procent år 2018. En del änkepensioner följsamhetsindexeras på grund av övergångsregler utifrån balansindex och de räknades därför upp med 1,0 procent. Avvecklingsreglerna medför att nybeviljade änkepensioner är lägre i genomsnitt än änkepensioner som upphör genom dödsfall. Genomsnittlig änkepension minskade med 1,2 procent från år 2017 till år 2018, från 41 800 i genomsnitt under 2017 till 41 300 år 2018.

Antalet garantipensioner till änkepension minskade med 800 för 2018 jämfört med 2017. Antalet var ungefär 3 900 i genomsnitt under året.

Antalet allmänna omställningspensioner var ungefär 3 400 i genomsnitt under år 2018 och var i stort sett oförändrad jämfört med föregående år. Sett över flera år så är trenden att antalet omställningspensioner minskar något. Antalet garantipensioner till allmän omställningspension var knappt 2 400 i genomsnitt under 2018 och var också i stort sett oförändrad jämfört med föregående år.

Antalet med förlängd omställningspension var knappt 2 800 i medeltal under 2018 vilket var samma antal som under 2017. Antalet garantipensioner till förlängd omställningspension var 2 100 i genomsnitt år 2018, samma antal som under föregående år.

Analys av 2019–2022

Antalet änkepensioner beräknas minska med drygt 11 200 per år under de kommande åren. Orsaken till den kraftiga minskningen är avvecklingen av änkepensioneringen. Det beräknas att antalet änkepensioner kommer att vara knappt 234 000 i genomsnitt under år 2019 och att antalet har minskat till drygt 200 000 till år 2022.

Avvecklingen av änkepensioneringen medför även att medelbeloppet minskar, bortsett från indexering. Följsamhetsindexeringen medförde att änkepensionen räknades upp 1,4 procent för 2019 och indexeringen prognostiseras till 1,2 procent i genomsnitt för åren 2020–2022. Medelbeloppet för änkepension beräknas bli 41 100 år 2019 och 39 900 år 2022.

Utgifterna för änkepension beräknas minska varje år. Utgifterna beräknas bli 9 614 miljoner kronor år 2019 och 7 994 miljoner kronor år 2022.

Det genomsnittliga antalet garantipensioner till änkepension beräknas bli 3 100 år 2019 och minska till 1 600 år 2022. Ett skäl till detta är att nyblivna änkor inte har rätt till garantipension. Utgifterna för garantipension till änkepension beräknas bli knappt 77 miljoner kronor år 2019 och 37 miljoner kronor år 2022.

Antalet allmänna omställningspensioner beräknas att minska något på sikt men kan också variera lite mellan åren. Antalet beräknas bli knappt 3 300 år 2019 och att minska till knappt 3 200 år 2022. Antalet garantipensioner till allmän omställningspension beräknas bli drygt 2 200 år 2019 och minska till drygt 2 100 år 2022.

Antalet personer med förlängd omställningspension beräknas minska sakta från knappt 2 700 år 2019 till några dussin färre år 2022. Antalet med garantipension till förlängd omställningspension beräknas minska i något snabbare takt till drygt 2 000 år 2019 och 1 900 år 2022.

Medelbeloppet för allmän och förlängd omställningspension beräknas öka under perioden. Utgifterna för allmän och förlängd omställningspension, inklusive garantipensioner, beräknas till ungefär 635 miljoner kronor år 2019 och 669 miljoner kronor år 2022.

I bilaga 4 finns en jämförelse med den prognos som lämnades till regeringen i januari.

Känslighetsanalys

Pensionsmyndigheten beräknar anslagsbelastningen för 2020 till 9 825 miljoner kronor. Vid beräkningarna för 2020 har prisbasbeloppet 47 500 kr och inkomstindex 181,61 använts.

En höjning av inkomstindex med en procent höjer utgifterna med 95 miljoner kronor.

En höjning med 100 kronor från prisbasbeloppet 47 500 kronor påverkar anslagsbehovet med 0,4 miljoner kronor.

Inkomstgrundad änkepension svarar för den största utgiftsposten. Om antalet änkepensioner skulle avvika med 1 000 från det beräknade antalet år 2020 påverkas anslagsbehovet med 41 miljoner kronor. Om medelbeloppet för änkepension avviker med 100 kronor från det beräknade medelbeloppet år 2020 påverkas anslagsbehovet med 22 miljoner kronor.

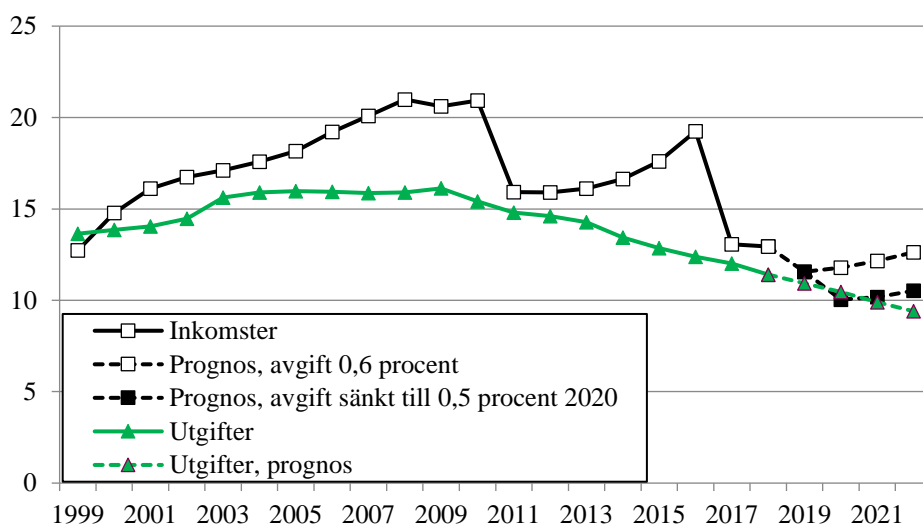
Finansieringsutveckling

Enligt lag (2000:981) om fördelning av socialavgifter, 8§, ska efterlevandepensionsavgiften finansiera inkomstgrundad efterlevandepension och änkepension enligt socialförsäkringsbalken samt administrationskostnader för motsvarande förmåner. Även barnpension ska således finansieras från avgiften. Efterlevandestöd och garantipensioner till efterlevandepension ska däremot inte finansieras från avgiften.

Efterlevandepensionsavgiften var 1,7 procent av avgiftsunderlaget till och med år 2010 och den sänktes till 1,17 procent år 2011. År 2017 sänktes den till 0,70 procent för att därefter sänkas ytterligare till 0,60 procent för 2019. Samma avgift gäller för arbetsgivare och egenföretagare.

Diagrammet som följer visar den avgiftsfinansierade efterlevandepensioneringens inkomster och utgifter åren 1999–2018 samt en prognos till och med 2022. Av diagrammet framgår att inkomsterna varit högre än utgifterna sedan år 2000. Inkomsterna beräknas fortsatt överstiga utgifterna och skillnaden mellan inkomster och utgifter förväntas att öka kommande år vid oförändrad avgift. Diagrammet visar också en alternativ kurva med en avgift på 0,50 procent från och med år 2020. För detta alternativ tyder prognosen på att avgifterna blir något lägre än utgifterna för 2020 för att därefter överstiga utgifterna.

Figur 7. Efterlevandepensioneringens inkomster och utgifter, miljarder kronor

Utgifterna beräknas minska varje år, främst beroende på änkepensioneringens avveckling, medan inkomsterna beräknas öka på grund av lönesummans tillväxt. Därför bör avgiftsnivån justeras ofta för att det ska råda balans mellan avgiftsinkomster och utgifter. För att inte avgiften ska behöva justeras varje år anser vi att underskott vissa år bör accepteras om det blir överskott andra år. Avgiften sänktes 2011, 2017 och 2019 men vi anser att den bör sänkas ytterligare 2020 till 0,5 procent.

Enligt lagen om fördelning av socialavgifter ska efterlevandepensionsavgiften finansiera inkomstgrundad efterlevandepension och änkepension samt kostnader för administration. Vår tolkning är att denna avgift inte får användas till något annat. Avgiftsinkomsterna har nu varit högre än utgifterna under en lång följd av år utan att fonderas. Vi anser att detta inte är förenligt med lagen om fördelning av socialavgifter. Vi vill därför betona vikten av att avgiften sänks så att efterlevandepensionsavgiften kan betraktas som en försäkringsavgift och inte en skatt.

Ett alternativ till att sänka avgiften är att fondera avgiftsoverskottet. Då behöver inte avgiften justeras lika ofta. En tredje möjlighet skulle kunna vara att göra efterlevandepensioneringen mer förmånlig så att utgifterna kom upp i nivå med avgiftsinkomsterna men en sådan regeländring bör naturligtvis föregås av en utredning.

Även med en avgift på 0,5 procent kan en stor andel av efterlevandepensionsavgiften betraktas som en skatt. Utgifterna för inkomstgrundad efterlevandepension utgörs till ungefär 90 procent av änkepension. De som idag betalar avgift till efterlevandepensioneringen får ingenting i ”utbyte” till den del efterlevandepensionsavgiften finansierar änkepension. I stort sett inga nya ”rättigheter” för änkepension tjänas in eftersom änkepensioneringen är under avveckling. Därmed kan åtminstone 90 procent av efterlevandepensionsavgiften betraktas som en ren skatt och inte som en

försäkringsavgift. Därför borde inte änkepensionerna principiellt finansieras från efterlevandepensionsavgiften utan istället vara skattefinansierade. I så fall skulle efterlevandepensionsavgiften kunna sänkas till 0,06 procent eller ännu lägre. Det är dock tveksamt om man bör ha en så pass låg arbetsgivaravgift. En förenkling vore att ta bort efterlevandepensionsavgiften och till exempel höja den allmänna löneavgiften. Vi anser att detta bör övervägas med tanke på efterlevandepensionsavgiftens stora skatteinnehåll.

Förslag

Pensionsmyndigheten föreslår att efterlevandepensionsavgiften sänks till 0,50 procent från och med år 2020. Vi vill samtidigt påpeka att efterlevandepensionsavgiften har ett mycket stort skatteinnehåll. Ett alternativ är därför att ta bort efterlevandepensionsavgiften.

1:3 Bostadstillägg till pensionärer

Tabell 17. Prognos anslag. Beloppen anges i 1000-tal kronor

2018	2019	2020	2021	2022
9 138 839 ¹	9 220 700	9 321 800	9 523 400	9 703 700

¹ Utfall

Pensionsmyndighetens förslag till anslag för 2020 och i förekommande fall tilläggsanslag för 2019 redovisas i hemställen.

Ändamål

Från anslaget bekostas bostadstillägg till pensionärer (BTP) och särskilt bostadstillägg till pensionärer (SBTP).

Bostadstillägg till pensionärer kan betalas ut till den som är bosatt i Sverige och har en förmån i form av hel ålderspension vid ålder 65 år eller högre eller änkepension i vissa fall. Bostadstillägget är inkomstprövat och beräknas utifrån boendekostnaden.

Bostadstillägg kan lämnas med ett högsta belopp som motsvarar den bostadskostnad som beaktas, inräknat ett tilläggsbelopp. Den bostadskostnad per månad som inte överstiger 5 000 kronor för den som är ogift och 2 500 kronor för den som är gift beaktas med 96 procent av beloppet. Vidare gäller för ogifta att 70 procent beaktas av eventuell bostadskostnad som överstiger 5 000 kronor per månad, upp till 5 600 kronor. För gifta beaktas 70 procent av eventuell bostadskostnad som överstiger 2 500 kronor per månad, upp till 2 800 kronor. Bostadskostnaden för var och en av makarna beräknas till hälften av deras sammanlagda bostadskostnad. Därtill läggs ett belopp om 340 kronor per månad för ogifta och 170 kronor för gifta. Därifrån dras en viss del av den sökandes inkomst. Vad som då blir över är det bostadstillägg som ska betalas ut.

Särskilt bostadstillägg betalas ut för att täcka utgifter upp till skälig levnadsnivå efter det att bostadskostnaden är betald och skatt för pension är avdragen. Högsta skäliga bostadskostnad för särskilt bostadstillägg är 6 620 kronor för ogifta och 3 310 kronor för gifta. En skälig levnadsnivå anses motsvara en tolfedel av 1,486 prisbasbelopp för den som är ogift och en tolfedel av 1,2105 prisbasbelopp för den som är gift.

Inkomster som påverkar storleken av bostadstillägget beräknas enligt skatterättsliga regler. Som inkomst räknas inkomst av tjänst, näringsverksamhet och kapital. Även vissa skattefria inkomster ingår i beräkning av bidragsgrundande inkomst samt ett inkomstillägg vid eventuell förmögenhet.

Anslaget finansieras i sin helhet med statliga medel.

Antaganden

Beräkningarna grundas på antaganden om balansindex, prisbasbelopp, bostadskostnadernas utveckling och befolkningsutveckling.

Analys av 2018

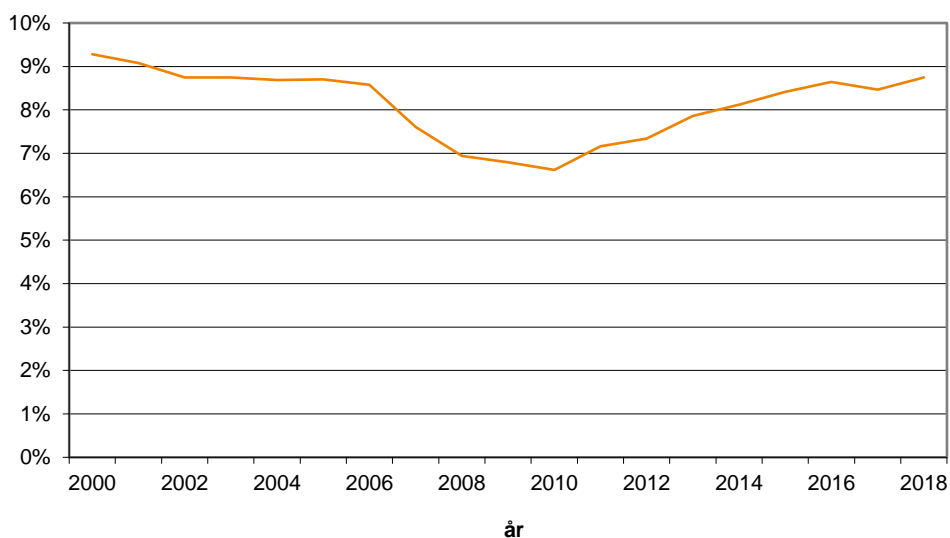
Medelantalet BTP-tagare till ålderspension med ordinarie månadsutbetalning ökade från 286 000 år 2017 till 288 000 år 2018.

Inkomstpensionen höjdes år 2018 med 1,0 procent och det hade en höjande effekt på antalet förmånstagare eftersom prisbasbeloppet ökade mer, 1,6 procent. Boendekostnaderna ökade med 0,9 procent och det hade en höjande effekt för antalet förmånstagare.

Regeländringar inom bostadstillägg gjordes till år 2018, ersättningsgraden och taket för boendekostnad höjdes. Detta hade en höjande effekt på antalet förmånstagare samt utgiften.

Antalet ålderspensionärer prognostiseras öka vilket har en höjande effekt på antalet förmånstagare. En motverkande effekt till det är att många BTP-tagare är äldre ålderspensionärer och att nytillkomna ålderspensionärer har en högre medelpension.

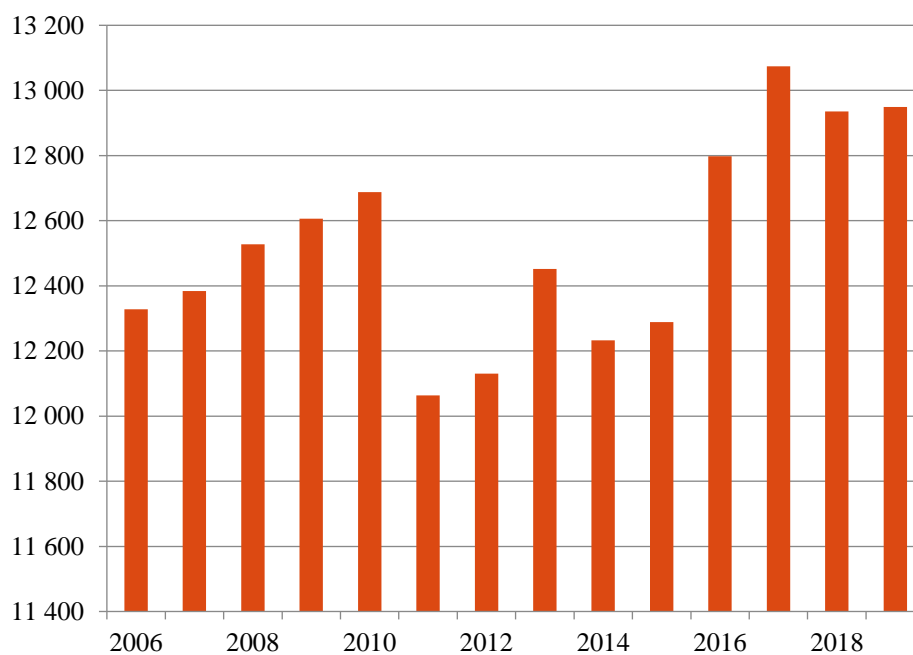
Figur 8. Andel 65–66-åringar med BTP i december, procent

Uppgången under 2011-2016 i diagrammet ovan beror främst på att Pensionsmyndigheten under de åren minskade antalet ännu ej avslutade ärenden. Antalet BTP-tagare steg därmed. För de närmaste åren innan steg antalet ännu ej avslutade ärenden. Balanseringen inom inkomstpensionssystemet medför också att fler blir berättigade till bostadstillägg. I slutet av 2012 infördes tillsvidarebeslut och det medför ett något högre medelantal för bostadstillägg vilket förklarar en stor del av uppgången för 2013-2015. Regeländringar som har höjt bostadstillägget har även lett till en högre andel 65-66 åringar med bostadstillägg.

I diagrammet nedan redovisas genomsnittlig allmän pension i fasta priser för 68-åringar, en ålder då de flesta har gått i pension. År 2011 och 2014 utmärker sig speciellt då inkomstpensionen sänktes relativt kraftigt. Genomsnittlig pension i fasta priser har varierat en del beroende på följsamhetsindexeringens utveckling. År 2018 ökade prisbasbeloppet mer än följsamhetsindexeringen. Det medför att inkomstpensionen minskar realt.

Figur 9. Genomsnittlig allmän pension för 68-åringar i december² respektive år i fasta priser, deflaterat med prisbasbeloppet (år 2019 som bas)

Medelbelopp

Medelbeloppet för bostadstillägg ökade 2018 till följd av regeländringar som höjde bostadstillägg. Medelbeloppet för bostadstillägg till pensionärer ökade från 27 900 kronor år 2017 till 30 200 kronor år 2018.

Särskilt bostadstillägg

Utgifterna för särskilt bostadstillägg var 79 miljoner kronor år 2018, en ökning med 6 miljoner kronor från 2017. Ökningen beror främst på att medelbeloppet för särskilt bostadstillägg ökade år 2018. Medelbeloppet antas ha ökat något beroende på regeländringar som höjde taket för boendekostnad från 6 200 till 6 620 kronor.

² Januari för år 2019

Analys av 2019–2022

Under prognosperioden beräknas antalet ålderspensionärer som erhåller bostadstillägg (BTP) öka något. Antalet ålderspensionärer prognostiseras öka vilket har en höjande effekt på antalet förmånstagare. En motverkande effekt till det är att många BTP-tagare är äldre ålderspensionärer och att nytillkomna ålderspensionärer har en högre medelpension.

Från 2018 till 2019 beräknas medelantalet BTP-tagare med ålderspension öka svagt. Ökningen av inkomstpensionen 2019 är lägre i förhållande till ökningen av prisbasbeloppet. Det kan leda till något fler förmånstagare. År 2019 beräknas antalet pensionärer med BTP vara ca 292 000. Antalet beräknas öka till 296 000 år 2020 och till 306 000 år 2022.

Bostadstillägget aviseras att höjas enligt ett lagförslag. Ingen hänsyn har tagits till lagändringen i utgiftsprognosen.

Medelbelopp

Medelbeloppet beräknas vara ungefär oförändrat 2019. Boendekostnadernas förändringar har stor betydelse för bostadstilläggets utveckling.

Konjunkturinstitutet prognostiserar att boendekostnadsindex för bostads- och hyresrätter ökar för år 2019 med 1,8 procent. Ökningen av boendekostnadsindex för år 2020 beräknas bli 2,1 procent. Detta har en höjande effekt på medelbeloppet.

Tjänstepensionen ökar något från år 2018 till år 2019 för förmånsbestämda avtal. Effekten på utgiften för BTP är relativt liten.

Medelbeloppet beräknas vara ungefär oförändrat mellan år 2019 och år 2020. För åren 2021–2022 beräknas medelbeloppet öka något. Medelbeloppet för år 2022 beräknas till 30 400 kronor.

Särskilt bostadstillägg

Utgifterna för särskilt bostadstillägg till pensionärer beräknas minska något från 2018 till 2019. Utgifterna för särskilt bostadstillägg prognostiseras till 77 miljoner kronor 2019.

Antalet personer som omfattas av förmånen 2019 beräknas till 2 800 och medelbeloppet till 25 800 kronor. Utgifterna för SBTP antas vara i stort sett oförändrat från 2019 till 2022.

I bilaga 4 finns en jämförelse med den prognos som lämnades till regeringen den 16 januari.

Känslighetsanalys

Statens utgift för bostadstillägg till pensionärer för budgetåret 2020 beräknas till 9 322 miljoner kronor.

Många olika faktorer påverkar utgifterna för BTP. Effekten kan vara olika för olika individer beroende på om de har förmögenhet, vilken typ av pension och inkomst de har, samt boendekostnad. Benägenheten att ansöka om bostadstillägg påverkar också utgiften. Det är osäkert hur stort mörkertalet är, det vill säga hur många som är berättigade till bostadstillägg

men som inte har ansökt om det. Förändras benägenheten att ansöka om bostadstillägg kan utgifterna för bostadstillägg påverkas.

Om prognosen för boendekostnadsindex höjs med en procentenhet bedöms BTP-utgifterna öka med 108 miljoner kronor. En bostadskostnadsökning har en stor inverkan på medelbeloppet men ökar även antalet individer som erhåller BTP. Inkomstindex påverkar utgifterna eftersom det påverkar den inkomstrelaterade pensionen. Om prognosen för inkomstindex ökar med en procent bedöms utgifterna minska för BTP med ungefär 95 miljoner kronor.

Om 1 000 personer tillkommer utöver prognosen ökar BTP-utgifterna med 31 miljoner kronor förutsatt att de som tillkommer har samma genomsnittliga BTP som de som finns i beståndet. Det bör dock påpekas att de som ligger nära inkomstgränsen för att vara berättigade till BTP påverkar utgifterna i betydligt mindre omfattning. Om 1 000 BTP-tagare tillkommer från detta "gränsskikt" påverkas utgifterna bara med någon miljon kronor.

Både antalet BTP-tagare och medelbeloppet påverkas av hur den inkomstgrundade ålderspensionen utvecklas. I ett längre perspektiv är denna utveckling osäker, den påverkas av konjunktur, utvecklingen på kapitalmarknaden och utvecklingen på arbetsmarknaden vad gäller arbetslöshet och utträdesålder etc. Det finns dock en tröghet i systemet. På några års sikt bör utvecklingen vara relativt stabil.

1:4 Äldreförsörjningsstöd

Tabell 18. Prognos anslag. Beloppen anges i 1000-tal kronor

2018	2019	2020	2021	2022
1 081 357 ¹	1 131 100	1 192 900	1 248 100	1 309 300

¹ Utfall

Pensionsmyndighetens förslag till anslag för 2020 och i förekommande fall tilläggsanslag för 2019 redovisas i hemställen.

Ändamål

Från anslaget bekostas Äldreförsörjningsstöd. Detta är avsett för personer 65 år och äldre som inte får sina grundläggande försörjningsbehov tillgodosedda genom andra pensionsförmåner. Det kan vara personer som har en låg pension eller som helt saknar pension på grund av att de vistats för få år i Sverige. Även de som har tidiga uttag av pension och de som inte betalat in tillräckliga avgifter kan vid 65 års ålder få äldreförsörjningsstöd på grund av att de har reducerad pension. Äldreförsörjningsstöd kan beviljas till den som är bosatt i Sverige och som har fyllt 65 år.

Äldreförsörjningsstöd betalas ut med det belopp varmed den sökandes inkomster efter avdrag för skälig bostadskostnad understiger en skälig levnadsnivå. Vid prövning av rätten till äldreförsörjningsstöd ska först den sökandes inkomster beräknas. Från inkomsterna görs avdrag för skälig bostadskostnad. Det som återstår av den sökandes inkomster efter avdrag för skälig bostadskostnad jämförs med ett fastställt belopp för skälig levnadsnivå. Som skälig bostadskostnad anses en bostadskostnad som uppgår till högst 6 620 kronor per månad för ogift och 3 310 kronor per månad för gift. Bostadskostnaden för var och en av makarna beräknas till hälften av deras sammanlagda bostadskostnad. En skälig levnadsnivå anses motsvara en tolfedel av 1,486 prisbasbelopp för den som är ogift och en tolfedel av 1,2105 prisbasbelopp för den som är gift.

Anslaget finansieras i sin helhet med statliga medel.

Antaganden

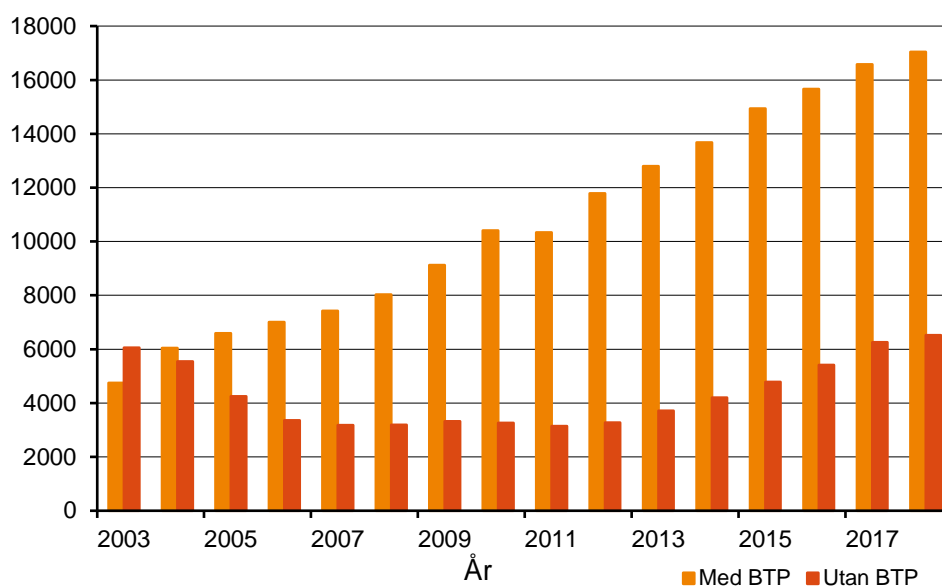
Beräkningarna grundas på antaganden om prisbasbelopp, bostadskostnadernas utveckling och antalsutveckling för målgruppen.

Analys av 2018

Antalet personer som fick äldreförsörjningsstöd (ÄFS) 2018 var i genomsnitt 23 600.

Förmånstagarna kan delas in i två grupper, de som har och de som inte har bostadstillägg. De utan bostadstillägg (BTP) var i medeltal 6 500 personer år 2018.

Figur 10. Medelantal förmånstagare

Från och med 2007 minskar inte längre antalet ÄFS-tagare utan BTP. Antalet minskade tidigare på grund av att många fick hel garantipension efter 10 års bosättningstid. Efter 10 års bosättningstid kan de som är födda 1937 eller tidigare få hel garantipension.

Antalet förmånstagare påverkas av minskad eller ökad invandring. Invandringen av asylskäl ökade fram till 2007 för att sedan minska fram till år 2011. Mellan år 2011 och 2016 ökade antalet för att sedan återigen minska 2017 och 2018. Antalet ÄFS-tagare utan BTP har ökat de sista åren.

Den andra delgruppen är de som har låg pension med bostadstillägg (BTP) och eventuellt särskilt bostadstillägg (SBTP), men som ändå hamnar under skälig levnadsnivå. Det kan vara personer som har vistats för kort tid i Sverige för att få hel garantipension eller personer som har reducerad pension av någon orsak. Det kan vara de som har tidiga uttag av pension och de som inte betalat in tillräckliga avgifter som vid 65 års ålder eller senare får äldreförsörjningsstöd på grund av att de har reducerad pension.

Antalet i den andra delgruppen var i genomsnitt 17 000 personer under 2018.

Gruppen ökar i antal eftersom det är en något större andel av dem som är födda 1938 eller senare som får ÄFS. Orsaken är att de som är födda 1938 eller senare inte är berättigade till hel garantipension efter 10 års bosättningstid. Antalet förmånstagare påverkas även av skatteförändringar eftersom ÄFS beräknas utifrån nettopensionen.

Medelbelopp

Medelbelopp för ÄFS för 2018 blev 42 700 kronor, 89 100 kronor för dem utan BTP och 24 900 kronor för dem med BTP. Medelbeloppet ökade från 2017 till 2018 beroende på högre boendekostnader (+0,9 procent), att andelen med höga belopp ökade och regeländring som höjde skälig levnadsnivå.

Analys av 2019–2022

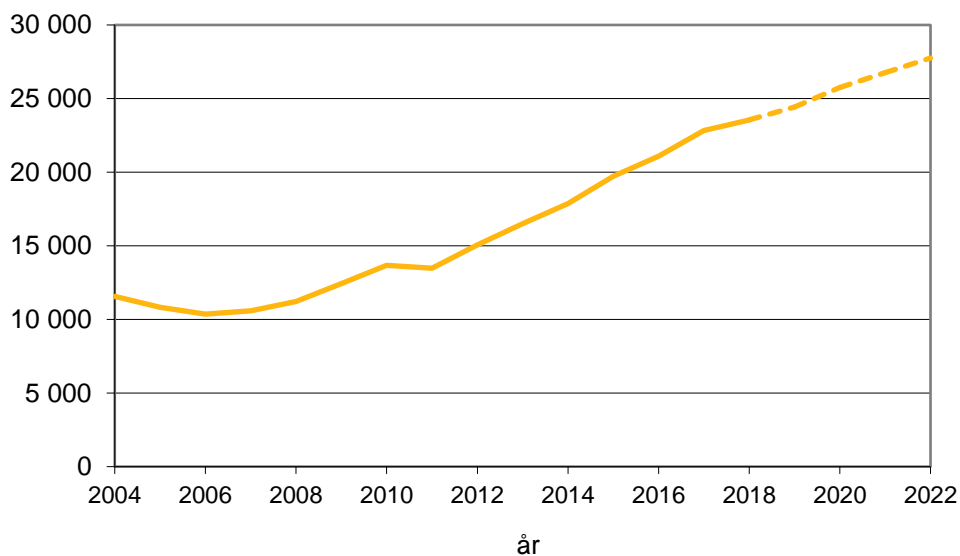
Antalet personer med ÄFS beräknas öka under kommande år eftersom en större andel av dem som är födda 1938 eller senare är berättigade till ÄFS jämfört med dem som är födda 1937 eller tidigare. För den sistnämnda gruppen kan hel garantipension ersätta ÄFS efter 10 års bosättningstid. En del av den utgift som för födda 1937 eller tidigare bokförs under anslaget garantipension bokförs därför för födda 1938 eller senare under anslaget äldreförsörjningsstöd. Denna olikhet mellan födelseårgångarna kommer att påverka antalsutvecklingen för ÄFS under många år.

Antalet förmånstagare påverkas av minskad eller ökad invandring. Invandringen (asylskäl) ökade tidigare, men under de senaste åren har den minskat. Ungefär två procent är över 60 år av dem som invandrar av asylskäl och som får uppehållstillstånd.

Antalet förmånstagare påverkas även av skatteförändringar eftersom ÄFS beräknas utifrån nettopensionen.

Till år 2022 beräknas antalet förmånstagare öka till 27 800 personer.

Figur 11. Antal personer med äldreförsörjningsstöd, utfall och prognos

Antalet ÄFS-tagare med BTP bedöms öka kommande år. Det är betydligt fler av dem födda 1938–1953 som har ÄFS jämfört med dem som är födda 1937 eller tidigare år. Antalet ÄFS-tagare utan BTP beräknas också öka kommande år. Den relativt höga invandringen under tidigare år höjer antalet

förmånstagare något. De flesta som kommer till Sverige är visserligen yngre personer men bland invandrarna finns en del äldre personer som kan bli berättigade till äldreförsörjningsstöd.

Medelbelopp

Medelbeloppet ökar med anledning av högre boendekostnader. En del som tillkommer har dessutom höga belopp i ÄFS. Medelbeloppet beräknas totalt sett öka något under prognosperioden. Medelårsbeloppet för år 2019 beräknas till 43 600 kronor, för 2020 till 44 100 kronor och för år 2022 till 45 000 kronor.

Bostadskostnaderna beräknas öka med ungefär 1,8 procent år 2019 samtidigt som prisbasbeloppet ökar med 2,2 procent. År 2020 beräknas boendekostnaderna öka med 2,1 procent och prisbasbeloppet öka med 2,2 procent. Skälig levnadsnivå är knuten till prisbasbeloppet och denna förändring påverkar därför utgiftsprognosen.

I bilaga 4 finns en jämförelse med den prognos som lämnades till regeringen den 16 januari.

Känslighetsanalys

Statens utgifter för äldreförsörjningsstöd för budgetår 2020 beräknas till 1 193 miljoner kronor.

Många olika faktorer påverkar utgifterna för ÄFS. Effekten kan vara olika för olika individer beroende på om de har förmögenhet, vilken typ av pension och inkomst de har, samt boendekostnad. Benägenheten att ansöka om äldreförsörjningsstöd påverkar också utgiften. Det är osäkert hur stort mörkertalet är, det vill säga hur många som är berättigade till äldreförsörjningsstöd men som inte har ansökt om det. Förändras benägenheten att ansöka om äldreförsörjningsstöd kan utgifterna för äldreförsörjningsstöd påverkas.

Om prognosen för boendekostnaderna i genomsnitt höjs med en procentenhet beräknas utgifterna för äldreförsörjningsstöd öka med 9 miljoner kronor. En ökning av bostadskostnaden har en stor inverkan på medelbeloppet. Om prognosen för prisbasbeloppet ökar med 100 kronor beräknas utgifterna öka med 0,8 miljoner kronor.

Om 1 000 personer med ÄFS tillkommer utöver prognosen ökar utgifterna för äldreförsörjningsstöd med 46 miljoner kronor förutsatt att de som tillkommer har samma medelbelopp som dem i beståndet.

Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

1:5 Barnpension och efterlevandestöd

Tabell 19. Prognos anslag. Beloppen anges i 1000-tal kronor

2018	2019	2020	2021	2022
951 151 ¹	976 200	1 001 500	1 021 800	1 047 400

¹ Utfall

Pensionsmyndighetens förslag till anslag för 2020 och i förekommande fall tilläggsanslag för 2019 redovisas i hemställan.

Ändamål

Från anslaget bekostas barnpension och efterlevandestöd.

Barnpension och efterlevandestöd betalas ut till barn vars ena eller båda föräldrar har avlidit. Förmånerna betalas ut till och med den månad barnet fyller 18 år men kan förlängas om barnet går i grund- eller gymnasieskola, dock längst till och med juni månad det år barnet fyller 20 år.

Barnpension baseras på den avlidna förälderns intjänade pensionsrätt inom ålderspensionssystemet. Övergångsregler finns för dem som hade barnpension vid ingången av år 2003.

Efterlevandestöd är ett grundskydd. Det utgör 40 procent av prisbasbeloppet (80 procent om båda föräldrarna avlidit). Det minskas med den barnpension som betalas ut.

Anslaget belastas med de totala utgifterna för ovannämnda förmåner. En socialavgift, efterlevandepensionsavgiften, avses täcka utgifterna för bland annat barnpension. Efterlevandestöd finansieras däremot med statliga medel.

Antaganden

Prognoserna grundas på antaganden om prisbasbeloppet, inkomstindex samt SCB:s befolkningsprognos.

Analys av 2018

År 2018 uppgick utgifterna till 951 miljoner kronor, varav 717 miljoner kronor för barnpension och knappt 234 miljoner kronor för efterlevandestöd. Utgiften för barnpension och efterlevandestöd ökade något jämfört med 2017. Sammantaget blev anslagsbelastningen drygt 23 miljoner kronor högre 2018 än 2017.

Antalet barnpensioner var 21 600 i genomsnitt under året och antalet efterlevandestöd 12 000. Antalet barnpensioner 2018 ökade något jämfört med 2016. Det är fler barn i åldern 12 år och över för år 2018 jämfört med 2017. De flesta med barnpension är 12 år och över.

Antalet efterlevandestöd i genomsnitt under året ökade med 0,8 procent jämfört med 2017, vilket är en lägre ökningstakt än året innan mätt i procent. Antalet ansökningar om efterlevandestöd blev något fler 2018 jämfört med 2017.

Tiden för retroaktivitet för efterlevandestöd har sänkts från två år till sex månader den 1 juli 2018. Det har en sänkande effekt på utgiftsprognosen.

Barnpensionerna indexerades ned med 0,1 procent 2018. Medelbeloppet för barnpension var 32 200 kronor år 2018.

Medelbeloppet för efterlevandestöd ökade med 1,5 procent år 2018 vilket bland annat beror på att prisbasbeloppet ökade.

Analys av 2019–2022

Antalet barnpensioner ökar från och med 2018. Antalsutvecklingen påverkas bland annat av antalet barn i tonåren. De flesta som har barnpension är över 12 år. SCB prognostiserar att antalet barn i tonåren kommer att öka. Antalet barnpensioner beräknas vara 22 500 i genomsnitt år 2020 och 23 300 år 2022.

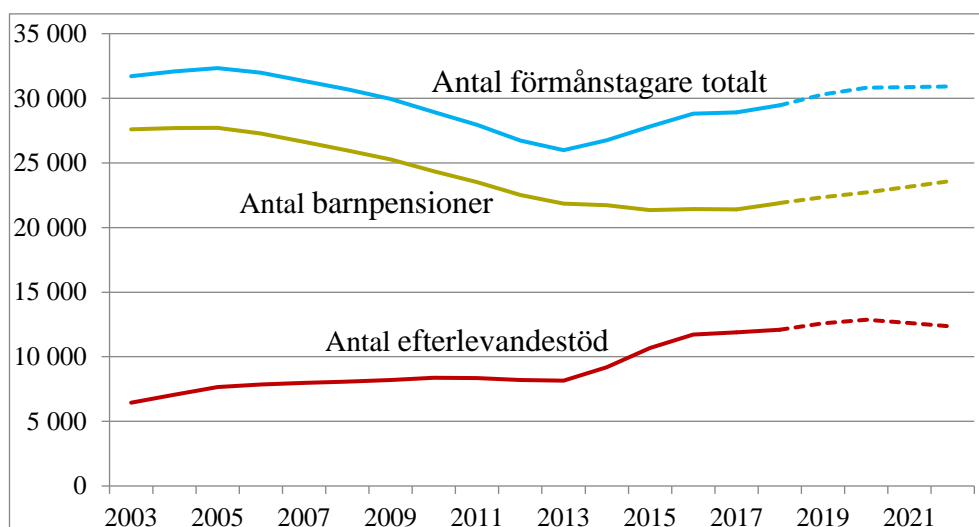
Utvecklingen av efterlevandestöd påverkas till stor del av migrationen och den var relativt hög för några år sedan.

Nivån för underhållsstödet är idag högre än efterlevandestöd och det har höjts ytterligare 2018 för barn som har fyllt 15 år. De som kan vara berättigade till efterlevandestöd men som inte har verifikation på föräldrarnas dödsfall kan söka underhållsstöd istället för efterlevandestöd. Det gäller barn som kommer från andra länder. Detta kommer troligen ha en dämpande effekt på utgiftsutvecklingen för efterlevandestöd.

Det beräknas att antalet efterlevandestöd kommer att öka till och med 2020 men minska något 2022. Det beror på att antalet efterlevandestöd som upphör beräknas öka och bli fler än antalet som tillkommer från och med 2021. Antalet efterlevandestöd beräknas vara 12 800 i genomsnitt år 2020 och 12 500 år 2022.

Det totala antalet förmånstagare med barnpension eller efterlevandestöd har tidigare minskat under flera år men ökade 2014 – 2016. Det beräknas att denna ökning fortsätter under några år men att antalet är ungefär oförändrat 2020 till 2022. Se diagrammet som följer.

Figur 12. Antal förmånstagare med barnpension eller efterlevandestöd, utfall och prognos

Det beräknas att medelbeloppet för barnpensioner kommer att öka efter 2018. Barnpensionerna räknas upp alla prognosår enligt den prognos som inkomstindex visar. Medelbeloppet för barnpension påverkas av delningstalen för ålderspension vid 65 år och detta delningstal ökar kontinuerligt. Medelbeloppet beräknas bli 33 300 år 2020 och 34 100 kronor år 2022.

Medelbeloppet för efterlevandestöd beräknas till 16 700 år 2020 och 17 300 år 2022. Orsaken till ökningen är att prisbasbeloppet och att inkomstindex ökar enligt prognosen.

I bilaga 4 finns en jämförelse med den prognos som lämnades till regeringen i januari.

Känslighetsanalys

Statens utgifter för barnpension och efterlevandestöd för budgetår 2020 beräknas till 1 001 miljoner kronor.

En ökning av inkomstindex med en procent ökar anslagsbelastningen med 7,8 miljoner kronor. Om prisbasbeloppet blir 100 kronor högre beräknas utgifterna öka med ungefär 0,4 miljoner kronor.

Om antalet barnpensioner blir 100 fler än enligt beräkningarna ökar anslagsbelastningen med 3,4 miljoner kronor. Om antalet efterlevandestöd blir 100 fler än beräknat ökar anslagsbelastningen med ungefär 1,8 miljoner kronor.

1:7 Pensionsrätt för barnår

Tabell 20. Prognos anslag. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2018	2019	2020	2021	2022
Anslag (= tillgängliga medel=anslagsbelastning)	7 366 900 ¹	7 303 100 ¹	7 684 200	7 879 900	8 453 100
Preliminär avgift	7 386 105	7 423 993			
Reglering, avser förhållanden tre år tidigare	-19 205	-120 893	-50 500	-114 900	127 600
Prognostiserad avgift för respektive år	7 275 400	7 546 900	7 734 700	7 994 800	8 325 500

¹ Fastställt av riksdag eller regering.

Pensionsmyndighetens förslag till anslag för 2020 är 7 684 miljoner kronor. Prognostiserad avgift år 2020 är 7 735 miljoner kronor och från denna ska regleringsbeloppet för år 2017 på -51 miljoner kronor dras.

Ändamål

Inkomstpensionen och premiepensionen grundas på erlagda avgifter för *inkomst av anställning* (som också omfattar vissa socialförsäkringsersättningar som t.ex. dagpenning från arbetslöshetskassa, föräldrapenning, sjukpenning m.m.), inkomst av annat förvärvsarbete, samt på *pensionsgrundande belopp*. För försäkrad förälder till små barn i åldern 0-4 år och/eller med adoptivbarn som inte uppnått 11-års ålder, fastställs det pensionsgrundande beloppet för barnår som det förmånligaste av följande tre beräkningsalternativ:

1. En utfyllnad till den enskildes pensionsunderlag året före barnets födelse/året då adoptivbarnet är i adoptivföräldrars vård.
2. En utfyllnad till 75 procent av den genomsnittliga pensionsgrundande inkomsten för alla försäkrade under 65 år.
3. Ett fast belopp på ett inkomstbasbelopp.

Från anslaget Pensionsrätt för barnår betalas en statlig ålderspensionsavgift på 18,5 procent av det pensionsgrundande beloppet till ålderspensionssystemet.

Antaganden

Beräkningarna grundas på antaganden om antalet barn i åldern 0-4 år, inkomstbasbeloppet, timlöneutvecklingen och ränteutvecklingen.

Analys av 2018

Anslagsbelastningen för år 2018, 7 367 miljoner kronor är fastlagd av regeringen/riksdag och består av två delar, en preliminär avgift för 2018 och ett regleringsbelopp för 2015. Eventuell avvikelse mellan den preliminära avgiften och utfallet för 2018 belastar anslaget tre år senare, år 2021, som ett regleringsbelopp. Regleringsbeloppet räknas upp med ränta för tre år.

Analys av 2019–2022

Anslagsbelastningen för år 2019, 7 303 miljoner kronor är fastlagd av regeringen/riksdag och består av två delar, en preliminär avgift för 2019 och ett regleringsbelopp för 2016. Eventuell avvikelse mellan den preliminära avgiften och utfallet för 2019 belastar anslaget tre år senare, år 2022, som ett regleringsbelopp (uppräknat med ränta).

Antalet berörda föräldrar antas öka i takt med hur antalet barn i åldern 0 – 4 år växer enligt befolkningsprognosen. SCB prognostiserar att antalet barn i de åldrarna ökar. Till detta kommer de ekonomiska antagandena för perioden som påverkar pensionsrätten på olika sätt beroende på om föräldern är i närheten av taket för den pensionsgrundande inkomsten eller ej. Höga tillväxtantaganden leder till större utfyllnad för dem som inte når upp till inkomsttaket. För föräldrar som ligger nära taket blir pensionsrätten lägre vid en tillväxt av den egna lönen som överstiger utvecklingen av inkomstbasbeloppet.

Under prognosperioden beräknas andelen som får barnårsrätt enligt alternativ 1 (se ovan) öka något och andelen med barnårsrätt enligt alternativ 3 minska något. Beloppen enligt alternativ 1 är högre och denna förändring över tid har därför en ökande effekt på utgiftsutvecklingen.

Känslighetsanalys

För år 2020 gäller följande:

Om antalet berörda familjer blir 1 000 fler än beräknat, skulle anslagsbelastningen öka med 20,5 miljoner kronor.

Om inkomstbasbeloppet skulle höjas med 100 kronor skulle anslagsbelastningen öka med 3,1 miljoner kronor.

Om löneökningen blir en procentenhet högre år 2020, skulle anslagsbelastningen öka med 24,6 miljoner kronor. Om även löneökningen år 2019 antas öka med en procentenhet skulle anslagsbelastningen öka med 74 miljoner kronor.

Ålderspensionssystemet vid sidan om statens budget

Tabell 21. Prognos. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2018 ¹	2019	2020	2021	2022
Pensioner från AP-fonderna	304 438 600	314 156 000	324 213 000	331 754 000	340 957 000
Övriga utgifter från AP-fonderna	2 916 000	2 918 000	3 041 000	3 129 000	3 209 000
Summa under utgiftstaket	307 354 600	317 074 000	327 254 000	334 883 000	344 166 000
Premiepensioner	10 141 100	11 629 000	13 376 000	15 315 000	17 389 000
Summa ålderspensionssystemet	317 495 700	328 703 000	340 630 000	350 198 000	361 555 000

¹ Utfall

De utgifter som redovisas i detta avsnitt omfattar den inkomstgrundade ålderspensionen, dvs. förmånerna tilläggspension, inkomstpension och premiepension. Dessa förmåner finansieras via AP-fonderna och premiepensionssystemet. Även AP-fondernas administrationskostnader (exklusive sjunde AP-fonden), förvaltningsavgifter och kostnadsersättningar till Pensionsmyndigheten och Skatteverket m.fl. ingår i de utgifter som redovisas. Dessutom ingår överföringar av pensionsrätter till europeiska gemenskaperna enligt lag (2002:125).

Utgifterna för de inkomstgrundade ålderspensionerna ingår inte i statens budget. AP-fondernas utbetalningar och administrationskostnader m.m. redovisas ändå under statens utgiftstak. Premiepensionerna redovisas däremot inte under utgiftstaket.

Inkomstpensionssystemet

Ändamål

Inkomstgrundad ålderspension finansieras genom en allmän pensionsavgift, en arbetsgivaravgift, en egenavgift och en statlig ålderspensionsavgift. Den allmänna pensionsavgiften förs helt till AP-fonderna medan de andra tre avgifterna fördelas mellan AP-fonderna och premiepensionssystemet. Den del av arbetsgivaravgiften och egenavgiften som avser inkomster över taket får staten. Inkomst- och tilläggspension betalas från AP-fonderna.

Inkomstpension och tilläggspension för ett år finansieras i princip från detta års avgifter. Om det behövs skjuter AP-fonderna till medel. Inkomstpensionssystemet är således ett fördelningssystem med en buffertfond.

För inkomstpensionssystemet görs varje år ett bokslut där tillgångar och skulder med mera redovisas. För inkomstpensionssystemet beräknas också ett så kallat balanstal. Balalet för ett år visar relationen mellan inkomstpensionssystemets tillgångar och skulder två år innan. Tillgångarna består av en så kallad avgiftstillgång samt AP-fondernas fondkapital. Avgiftstillgången beräknas som produkten mellan de avgifter som förs till AP-fonderna under ett år och den så kallade omsättningstiden som visar hur lång tid som förflyter i genomsnitt från det en pensionsrätt intjänas tills dess motsvarande pensionsrätt ger upphov till en pensionsutbetalning. Pensions-skulden består av två delar: pensionsskuld för dem som är i förvärvsaktiv ålder och pensionsskuld för pensionärer.

Från och med 2017 finns också ett dämpat balanstal som används vid beräkning av balansindex om det är balansering. Tidigare användes balanstalet vid beräkning av balansindex. Det dämpade balanstalet medför att bara en tredjedel av balanstalets avvikelse från 1,0 används vid beräkning av balansindex.

Så länge balanseringen inte är aktiverad indexeras intjänade pensionsrätter för inkomstpension med inkomstindex. Pensionsutbetalningarna följsamhetsindexeras vilket innebär att de räknas om vid varje årsskifte med hjälp av inkomstindex med ett avdrag på 1,6 procentenheter. Om balanseringen är aktiverad används balansindex istället för inkomstindex. Det balansindex som används ett år baseras på det dämpade balanstal som beräknades från utfallet två år innan. Balansindex används vid indexeringen tills inkomstpensionssystemet åter är i balans och balansindex har blivit lika med inkomstindex.

De som är födda 1937 eller tidigare kan ha rätt till tilläggspension. Den baseras på intjänade pensionspoäng enligt reglerna i det tidigare ATP-systemet. Tilläggspensionen består i princip av ATP och ett belopp motsvarande den tidigare folkpensionen.

Inkomstpension kan utges till pensionärer som är födda 1938 eller senare. För personer födda 1938–1953 utges en del av pensionen i form av inkomstpension (och premiepension) och en del av pensionen i form av tilläggspension. Ju tidigare i perioden personen är född desto större är andelen tilläggspension.

Rätt till inkomstgrundad ålderspension har en person som är 61 år eller äldre med intjänad pensionsrätt. En försäkrad kan själv välja från och med vilken månad pensionen ska börja utges. Ju senare pensionsuttaget påbörjas desto högre blir pensionen. Pensionären kan välja mellan att ta ut hela sin pension eller att göra partiellt uttag. Partiellt uttag av pension kan göras i nivåerna tre fjärdedelar, hälften eller en fjärdedel.

Inkomstpensionen är avgiftsbaserad. En persons inbetalda pensionsavgifter registreras som pensionsrätter på ett individuellt pensionskonto. Pensionsrätterna ackumuleras till ett fiktivt pensionskapital, pensionsbehållningen.

När en person väljer att ta ut sin pension beräknas årsbeloppet genom att pensionsbehållningen divideras med ett kohort- och åldersberoende delningstal.

Inkomstpensionen följsamhetsindexeras vid varje årsskifte. Tilläggs-pensionen följer prisbasbeloppet fram till och med årsskiftet innan den försäkrade fyller 65 år. Därefter följsamhetsindexeras även tilläggs-pensionen.

Pensionsmyndigheten anser

Pensionsmyndigheten anser att utgifterna för inkomst- och tilläggspension inte ska redovisas under utgiftstaket. Inkomstpension och tilläggspension finansieras genom specialdestinerade avgifter och en buffertfond. Därtill finns en balanseringsmekanism. Systemet är utformat så att inga andra medel ska behöva tas i anspråk för att finansiera pensionerna. De särskilda avgifterna, balanseringsmekanismen och ålderspensionssystemets autonomi kan sammantaget ses som en garanti för att det kommer att finnas medel för att betala ut ålderspensioner även i framtiden.

Att inkomstpensionerna och tilläggspensionerna redovisas under utgiftstaket kan skapa osäkerhet om vilket regelverk som är överordnat. Därmed finns risken att ålderspensionssystemet inte uppfattas som autonomt vilket kan rubba förtroendet för systemet.

De argument som anförts om ålderspensionerna skulle också kunna anföras när det gäller andra statligt finansierade förmåner som grundas på rättighetslagstiftning. Om till exempel kreditgränsen överskrids för en anslagsfinansierad förmån och inga nya medel erhålls blir det en konflikt mellan rättighetslagstiftningen och budgetlagstiftningen. Dessa förmåner ingår dock i statsbudgeten och inte i något autonomt system där inkomster och utgifter balanseras.

Analys av 2018

År 2018 utbetalades 304 439 miljoner kronor från AP-fonderna, varav tilläggspension 168 135 miljoner kronor och inkomstpension 136 303 miljoner kronor. Dessutom belastades AP-fonderna med 4,7 miljoner kronor för överföringar av värdet av pensionsrätter till Europeiska gemenskaperna.

AP-fondernas förvaltningskostnader och kostnadsersättningar uppgick till 2 911 miljoner kronor år 2018.

Antalet tilläggspensioner var 2 060 000 i genomsnitt under 2018 och antalet inkomstpensioner var 1 671 000. Antalet tilläggspensioner minskade med 0,1 procent medan antalet inkomstpensioner ökade med 5,5 procent. Den kraftiga ökningstakten för inkomstpension förklaras av två saker: dels får alla nyblivna pensionärer inkomstpension om de haft intjänad pensionsrätt, dels är de äldsta pensionärer som får inkomstpension fortfarande relativt unga. Tilläggspensionen minskar då inte alla nyblivna pensionärer är gamla nog att omfattas av förmånen. Samtidigt får samtliga äldre pensionärer tilläggspension.

Antalet personer med inkomstpension i åldrarna 61 – 64 år ökade från föregående år, från 96 000 i december 2017 till 99 000 året senare. Pensioneringsbeteendet går mot att en högre andel av befolkningen väljer att gå i pension både före och efter 65 års ålder. En lägre andel av befolkningen som var 65 år eller yngre vid årets slut hade gått i pension, jämfört med föregående år.

Det fanns knappt 22 000 personer i december 2018 som var 65 år (födda 1953), folkbokförda i Sverige och hade en pensionsbehållning men som inte fick någon utbetalning av inkomstpension under året.

Medelbeloppet per år var 81 600 kronor för tilläggs pension och 81 500 kronor för inkomstpension under 2018.

Premiepensionssystemet

Ändamål

Premiepensionssystemet är ett premiereservsystem. Premiepension kan utges till personer som är födda 1938 eller senare. För personer i den så kallade mellangenerationen, födda 1938–1953, utges en del av pensionen i form av inkomstpension och premiepension och en del av pensionen i form av tilläggs pension. Ju tidigare i perioden personen är född desto större är andelen tilläggs pension.

Premiepensionen är liksom inkomstpensionen avgiftsbaserad, men till skillnad från inkomstpensionen är pensionskapitalet reellt och placerat i olika fonder som den försäkrade själv väljer. Personen kan välja att ha mellan 1-5 fonder i sin premiepensionsportfölj. Om inget val av fonder görs placeras medlen hos den Sjunde AP-fonden, i statens årskullsförvaltningsalternativ (Såfa). Såfa är en generationsfond; andelen aktier och räntor ändras i takt med att en årskull åldras.

För att ha rätt att ta ut premiepension måste personen vara 61 år eller äldre och ha ett positivt premiepensionskapital. Ju senare pensionsuttaget påbörjas desto högre blir premiepensionen i och med att den förväntade återstående livslängden är kortare. Den försäkrade kan själv välja från och med vilken månad pensionen ska börja betalas ut, oberoende av eventuellt uttag av inkomstpension. Likt för inkomstpension (och tilläggs pension) kan premiepension betalas ut med hela beloppet eller med partiellt uttag. Vid uttagstillfället kan den försäkrade välja att stanna kvar i fondförsäkring, alltså att själv fortsätta att förvalta sitt kapital och ha kvar sitt fondval, eller att övergå till en så kallad traditionell försäkring. Med traditionell försäkring garanteras den försäkrade en nivå på utbetalningarna och förvaltningen sköts i stället av Pensionsmyndigheten. Det garanterade beloppet är lägre än en vanlig utbetalning med fondförsäkring.

Både inom fondförsäkring och inom traditionell försäkring kan den försäkrade välja till ett efterlevandeskydd till sin maka/make eller registrerad partner i samband med uttaget av sin premiepension. Med ett efterlevandeskydd menas att pensionen betalas ut så länge som den försäkrade eller medförsäkrade är vid livet. I gengäld blir pensionsbeloppet

som betalas ut lägre än vad det skulle ha varit utan efterlevandeskydd eftersom pensionskapitalet ska räcka till båda live.

Intjänade premiepensionsrätter kan överföras mellan makar och registrerade partners. En sådan överföring medför att premiepensionsrätten reduceras med för närvarande 6 procent som går till arvsvinst till alla i premiepensionssystemet.

Analys av 2018

Från premiepensionssystemet utbetalades 10 140 miljoner kronor år 2018. I detta belopp ingår efterlevandeskyddet som uppgick till 82 miljoner kronor. Dessutom överfördes 1,5 miljoner kronor från premiepensionssystemet till Europeiska gemenskaperna.

Vid 2018-12-31 uppgick värdet i fondförsäkringen till 1 103 miljarder kronor. Värdet för den traditionella försäkringen var 35,2 miljarder kronor.

Totalt var det 111 000 som ansökte om premiepension under 2018. Ungefär 18,9 procent valde att ha efterlevandeskydd till sin premiepension, en minskning på drygt en procentenhet jämfört med 2017.

Antalet personer inom premiepensionssystemet var 7,6 miljoner år 2018.

Antalet premiepensionärer var i genomsnitt 1 541 000 under året vilket motsvarar en ökning med 5,8 procent jämfört med föregående år. Medelbeloppet per år för egen premiepension var 6 500 kronor.

Prognos för inkomstgrundad ålderspension

Antaganden

De antaganden som används vid beräkningen är främst inkomstindex, balansindex, prisbasbeloppet, timlöneutvecklingen, förändring av konsumentprisindex och SCB:s befolkningsprognos.

Analys av 2019–2022

Utgifterna för de inkomstgrundade pensionsförmånerna beräknas öka med 11,2 miljarder kronor från år 2018 till 2019. Under perioden 2020–2022 beräknas utgifterna öka med mellan 9,5 och 11,8 miljarder per år. Variationen förklaras i huvudsak av indexeringen av pensionerna.

Antalet med inkomstgrundad pension kan beräknas som summan av antalet tilläggs pensioner för födda 1937 eller tidigare och antalet inkomstpensioner. Då bortses från dem som endast har premiepension. Antalet med inkomstgrundad pension beräknas öka från 2 161 000 i december 2018 till 2 289 000 i december 2022. Det beror främst på att antalet personer i befolkningen över 65 år ökar. Ett ökat antal utomlandsbosatta som har tjänat in pensionsrätter i Sverige är en annan orsak till ökningen.

Antalet tilläggs pensioner beräknas minska från 2 055 000 i december 2018 till 1 780 000 i december 2022. De som är födda 1954 eller senare får inte tilläggs pension utan bara pension från det nya pensionssystemet – inkomstpension och premiepension. Det betyder att från och med 2019

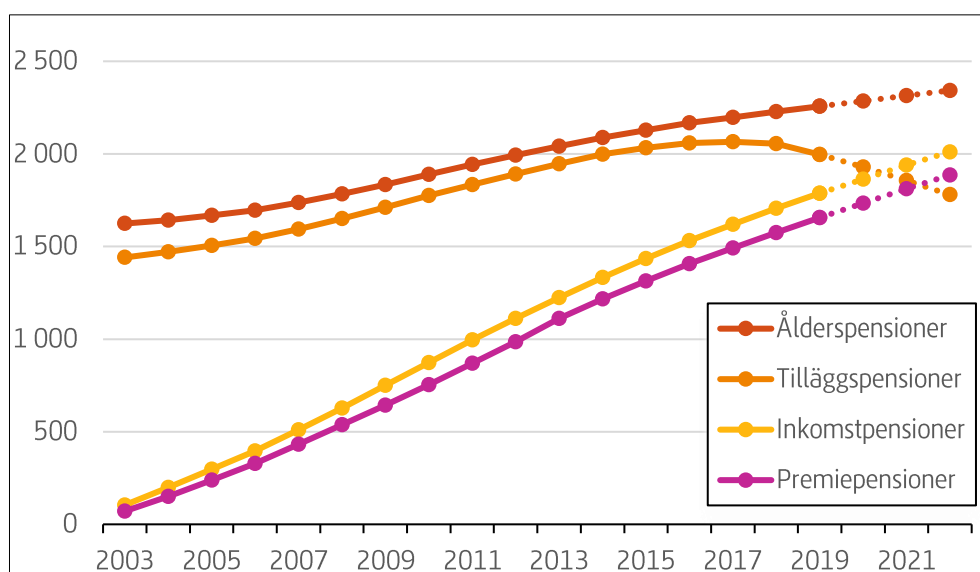
kommer de som fyller 65 inte att få tilläggspension när de går i pension. Antalet tilläggspensioner kommer därför att börja minska kraftigt från och med 2019.

Antalet inkomstpensioner beräknas öka från 1 706 000 i december 2018 till 2 011 000 i december år 2022. Orsaken till den kraftiga ökningen är att alla nya pensionärer med pensionsrätter får inkomstpension samtidigt som majoriteten dessa pensionärer fortfarande är relativt unga.

Antalet premiepensioner är färre än antalet inkomstpensioner trots att ungefär 5500 personer endast har premiepension. De flesta av dem som endast tar ut premiepension är yngre än 65 år. Knappt 127 000 pensionärer som är 65 år eller äldre har inkomstpension men ingen premiepension. En del av dem som har inkomstpension men ingen premiepension har inte heller rätt till premiepension eftersom premiepensionsrätter inte kunde tjänas in före 1995. Antalet premiepensioner, exklusive premiepensioner till efterlevande, var 1 575 000 i december 2018 och beräknas vara 1 886 000 i december 2022.

Diagrammet nedan visar hur antalet ålderspensioner (inklusive personer med endast garantipension) har utvecklats sedan 2003 och hur antalet beräknas fortsätta att öka. Dessutom redovisas utvecklingen för de olika inkomstgrundade ålderspensionerna.

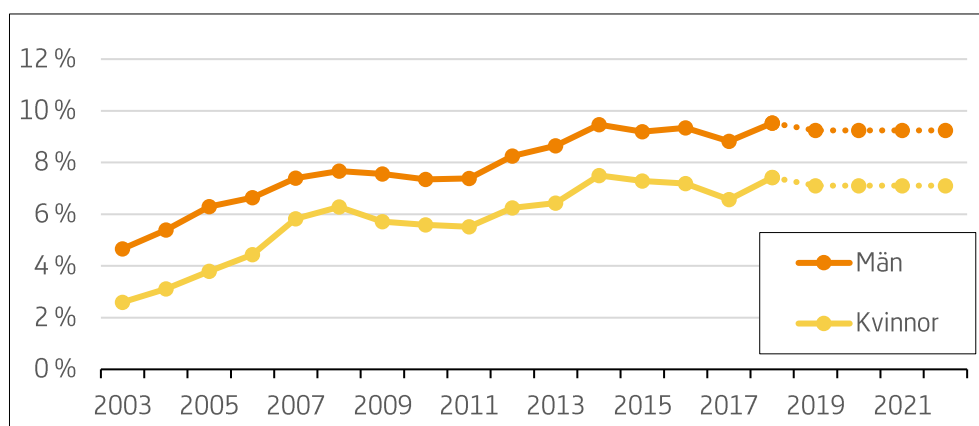
Figur 13. Antal ålderspensioner, tilläggspensioner, inkomstpensioner och premiepensioner i december, 1 000-tal

Under 2017 sjönk uttaget av ålderspension relativt markant både bland män och bland kvinnor. Detta mönster fortsatte under 2018. En större andel äldre valde att pensionera sig både vid under och över 65 års ålder. Den sammantagna effekten är dock att en mindre andel av alla 65-åringar har valt att gå i pension.

Andelen som går i pension vid 61 års ålder följer ingen tydlig trend. För 2019–2022 görs antagandet att andelen återgår till en nivå som ungefär motsvarar ett medelvärde av föregående år. Dessa antaganden har stor inverkan på prognosen över det totala antalet med tidigt uttag men är ganska osäkra. Följande diagram visar utvecklingen för andelen 61-åringar med inkomstpension.

Figur 14. Andel 61-åringar med inkomstpension i procent av antalet 61-åringar i befolkningen

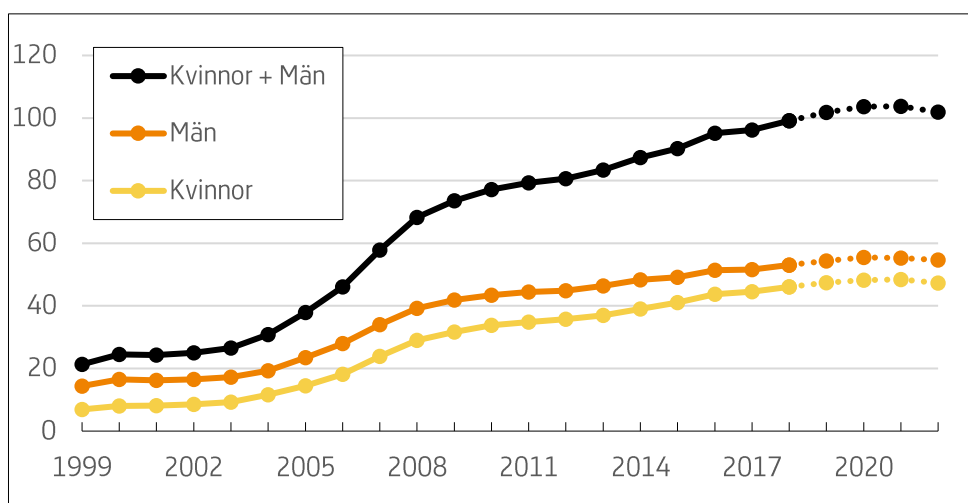

Det kan finnas flera skäl till att en person väljer att ta ut sin ålderspension före 65 års ålder. Eftersom det finns många olika orsaker att ta ut sin ålderspension tidigt är det svårt att bedöma utvecklingen på längre sikt. Pensioneringsbeteendet kan till exempel påverkas av konjunkturförändringar, eventuell balansering av inkomstpensionerna och regeländringar inom till exempel skattelagstiftningen, sjukförsäkringen och arbetslöshetsförsäkringen. En konjunkturedgång kan påverka pensioneringsbeteendet på olika sätt. Fler arbetslösa kan medföra att fler väljer tidigt uttag av ålderspension. Å andra sidan kan den ökade osäkerheten medföra att färre väljer att sluta förvärvsarbeta ”i förtid” och att färre väljer att ta ut sin ålderspension för att placera pensionsbeloppet i kapitalförsäkringar eller på annat sätt. Ökat medialt fokus och ett ökat utrymme i den offentliga debatten om pensioner och pensionsålder påverkar troligtvis också attityder för när man ska gå i pension.

Det diagram som följer visar antal inkomstpensioner (före 2004 är det antal tilläggspensioner) i åldern 61–64 sedan år 1999 och en prognos fram till år 2022. Kurvans avmattning vid år 2022 förklaras av skillnader i storleken på årskullarna.

Figur 15. Antal personer i december med tidigt uttag av inkomstpension (före 2004 tilläggspension), 1 000-tal

Antalet personer som valt att senarelägga pensionsuttaget till efter 65 år ökade kraftigt under större delen av 00-talet men ökade sedan i långsammare takt under några år. Under åren 2012–2018 har antalen ökat lite kraftigare igen. Den andel som har inkomstpension vid 65 års ålder har minskat i stort sett varje år mellan 2011 och 2018. För 2018 sjönk andelen relativt kraftigt, likt föregående år. Under 2019 prognosticeras andelen minska markant men något mindre kraftigt än de två föregående åren. Under åren 2020–2022 antas andelen minska i något långsammare takt än föregående år.

Det är färre personer som gör sent uttag än tidigt uttag av ålderspension. De flesta som väljer sent uttag skjuter bara upp pensionsuttaget något eller några år medan antalet nybeviljade ålderspensioner med tidigt uttag är relativt jämnt fördelat mellan 61 och 64 år. Därför har tidigt uttag större effekt på utgifterna än sent uttag.

Medelbeloppet för tilläggspension beräknas minska. Varje tillkommande årskull får en allt lägre tilläggspension som en följd av den så kallade tjugondelsinfasningen av de nya pensionsförmånerna. År 2019 beräknas genomsnittlig tilläggspension minska från drygt 80 000 kronor till drygt 78 000 kronor till år 2022.

Medelbeloppet för inkomstpension beräknas öka varje år. Detta beror främst på tjugondelsinfasningen och följsamhetsindexeringen av inkomstpensionen. År 2019 beräknas medelbeloppet bli drygt 86 000 kronor och öka till drygt 100 000 kronor till år 2022.

År 2019 beräknas AP-fondernas utbetalningar bli 314 156 miljoner kronor. De beräknas öka till 340 957 miljoner kronor år 2022.

Premiepensionssystemets utbetalningar beräknas bli 11 627 miljoner kronor år 2019 och öka till 17 387 miljoner kronor år 2022. Dessa belopp inkluderar efterlevandeskyddet. Beloppen måste betraktas som mycket

osäkra. Utgifterna påverkas bland annat av vid vilken ålder uttaget av premiepensionen påbörjas och hur kursutvecklingen blir i de olika fonder där de försäkrades premiepensionsmedel är placerade.

Utgifterna för efterlevandeskyddet beräknas bli 100 miljoner kronor år 2019 och öka till 165 miljoner kronor år 2022.

År 2019 beräknas 49,8 procent av utbetalningarna utgöras av tilläggs-pension, 46,6 procent av inkomstpension och 3,6 procent av premiepension. År 2022 beräknas tilläggs-pensionens andel ha minskat till 39,6 procent. Inkomstpension beräknas då utgöra 55,6 procent av utbetalningarna och premiepension 4,9 procent. Tilläggs-pension står för merparten av utgifterna fram tills 2020.

Överföringar av pensionsrätter till europeiska gemenskaperna antas bli mellan 9 och 10 miljoner kronor per år, varav ungefär 2 miljoner kronor per år avser premiepension. Överföringarna varierar dock kraftigt mellan åren. Dessa variationer går inte att förutse.

AP-fondernas *administrationsutgifter och kostnadsersättningar* beräknas bli 2 911 miljoner kronor år 2019 och öka till 3 201 miljoner kronor till år 2022.

I bilaga 4 finns en jämförelse med den prognos som lämnades till regeringen i januari.

Känslighetsanalys

Denna känslighetsanalys gäller endast utbetalningarna av inkomstpension och tilläggs-pension från AP-fonderna. Utgifterna för premiepension och AP-fondernas förvaltningskostnader kan betraktas som ganska små i detta sammanhang.

AP-fondernas utbetalningar beräknas bli 324 213 miljoner kronor år 2020. Om inkomstindex för år 2020 blir en procent högre beräknas utgifterna öka med 3 311 miljoner kronor.

Om antalet tilläggs-pensionärer är 1 000 fler än enligt beräkningen ökar utgifterna för tilläggs-pension med 80 miljoner kronor. Om medelbeloppets årsnivå för tilläggs-pension skulle avvika från det beräknade medelbeloppet med 100 kronor påverkas utgifterna med 196 miljoner kronor.

Om antalet inkomstpensioner är 1 000 fler än enligt beräkningen ökar utgifterna för inkomstpension med 92 miljoner kronor. Om medelbeloppets årsnivå för inkomstpension skulle avvika från det beräknade medelbeloppet med 100 kronor påverkas utgifterna med 183 miljoner kronor.

I ett längre perspektiv är utvecklingen av den inkomstgrundade ålderspensionen osäker; den påverkas av konjunktur och utvecklingen på arbetsmarknaden. Det finns dock en tröghet i systemet; antalet nytillkommande ålderspensioner ett visst år är relativt få jämfört med mängden pensionärer som är kvar i systemet sedan tidigare.

En osäker faktor är hur många som väljer att ta ut pension före 65 års ålder. Antalet med tidigt uttag ökade kraftigt åren 2004 – 2008. Ökningstakten minskade 2009 – 2012 men ökade igen 2013 – 2016, till stor del beroende

på att andelen 61-åringar med inkomstpension ökade under åren 2012 – 2014. Under 2017 tog en sammantaget lägre andel pensionärer ut sin pension i flertalet åldersgrupper. Under 2018 ökade andelen som tog ut pension vid 61 års ålder samtidigt som en större andel av 65-åringar väntar med att ta ut sin pension.

Framskrivningen av i vilka åldrar äldre väljer att gå i pension vid i framtiden har stor betydelse för utgiftsprognosen. Skiften i pensioneringsbeteende mellan år medför att utgifter kan avvika från prognos med en halv miljard kronor eller mer på längre sikt. Detta påverkar dock de totala utgifterna för dessa förmåner med endast ett fåtal promille.

AP-fondernas inkomster och utgifter

Inkomstpension och tilläggspension finansieras via AP-fonderna, dock inte den sjunde AP-fonden som är knuten till premiepensionssystemet. Med begreppet ”AP-fonderna” i detta avsnitt avses 1–4 samt 6:e AP-fonden.

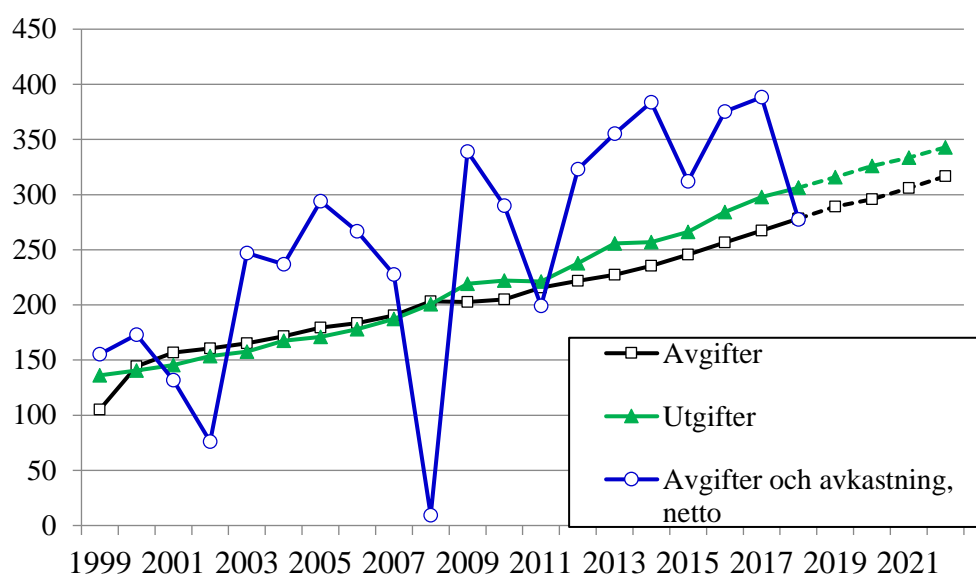
AP-fondernas inkomster består av en socialavgift som betalas av arbetsgivare och egenföretagare, en allmän pensionsavgift som betalas av alla förvärvsaktiva och statliga ålderspensionsavgifter som betalas från olika anslag i statsbudgeten. Till detta kommer avkastning på placerade medel.

Den allmänna pensionsavgiften är 7,0 procent och socialavgiften 10,21 procent. Nivån för statliga ålderspensionsavgifter som avser ”transfereringar” är i huvudsak 10,21 procent av utbetald förmån. För övriga pensionsgrundande belopp som till exempel pensionsrätt för barnår, är nivån 18,5 procent. Socialavgiften (arbetsgivaravgift och egenavgift) fördelas mellan AP-fonderna, statsbudgeten och premiepensionssystemet. De statliga ålderspensionsavgifterna fördelas mellan AP-fonderna och premiepensionssystemet medan den allmänna pensionsavgiften i sin helhet förs till AP-fonderna.

Det diagram som följer visar AP-fondernas utgifter och avgiftsinkomster mellan 1999 och 2018 samt en prognos till och med 2022. Dessutom redovisas de totala inkomsterna (inklusive fondavkastningen, netto) till och med 2018. År 1999 var avgiftsinkomsterna lägre än utgifterna men efter en avgiftshöjning år 2000 blev de högre. Från och med år 2009 har avgiftsinkomsterna varit lägre än utgifterna och detta beräknas också gälla för alla prognosår.

Om fondavkastningen inkluderas samt att avdrag görs för eventuella realisationsförluster med mera i begreppet ”inkomster” har dessa varit högre än utgifterna för de flesta åren sedan 1999. Inkomsterna var dock lägre än utgifterna 2001, 2002, 2008, 2011 och 2018. Framför allt utmärker sig år 2008 då realisationsförlusterna var i samma storleksordning som avgiftsinkomsterna. Hur stor fondavkastningen kommer att bli för åren framöver är mycket osäkert. Det kommer troligen att variera kraftigt mellan åren. Därför redovisas ingen prognos för detta i diagrammet.

Figur 16. AP-fondernas inkomster och utgifter, miljarder kronor

I december år 2018 uppgick fondkapitalet hos AP-fonderna preliminärt till 1 383 miljarder kronor.

Frivillig pension

Den frivilliga pensionsförsäkringen tillkom vid den allmänna folkpensioneringens införande 1914. Försäkringens uppgift var att tjäna som ett komplement till de obligatoriska försäkringarna. Möjligheten att göra inbetalningar till försäkringen togs dock bort den 1 januari 1981.

Försäkringen regleras av förordningen (1962:521) om frivillig pensionsförsäkring hos Pensionsmyndigheten och av de bestämmelser som tidigare fanns i 22 kap lagen om allmän försäkring. Sedan 1 februari 2018 ansvarar Pensionsmyndigheten för försäkringens försäkringstekniska grunder, dessa fastställdes tidigare av regeringen. Grunderna reglerar bland annat beräkningen av de kapitalbelopp som måste avsättas för framtida förpliktelser (premiereserv) och för bestridande av framtida omkostnader (omkostnadsreserv).

Den frivilliga pensionsförsäkringen är självbärande och försäkringstekniskt uppbyggd. Den finansieras genom premier och fondavkastning. De försäkringstekniska grunderna bygger på antaganden om ränte-, dödlighets- och omkostnadsutveckling.

Förmånerna höjs i takt med att överskott uppkommer på försäkringsrörelsen. Överskottet utgör skillnaden mellan den frivilliga pensionsförsäkringens totala fond och dess premiereserv d.v.s. den beräknade framtida skulden till de försäkrade.

Försäkringen bildar fem olika fonder, som har en gemensam förvaltning av kapitalet. Anledningen till att försäkringen har delats upp på fem delfonder är att de försäkringstekniska grunderna ändrats i anslutning till förändringar i det allmänna ränteläget och nedgången av befolkningsdödligheten.

För försäkringen upprättas särskilda försäkringstekniska sammanställningar.

www.pensionsmyndigheten.se